

ROTURISTEYTYSOHJELMA

CAVALIER KINGCHARLESINSPANIELI

v. 2.0

SISÄLLYS

1 YHTEENVETO	3
2 RODUN ESITTELY JA TAUSTATIEDOT	4
2.1 RODUN ESITTELY	4
2.2 RODUN NYKYTILA	4
3 PROJEKTIN PAINOPISTEALUEET JA ROTURISTEYTYSTAVOITTEET	7
4 RODUSSA ESIINTYVÄT PERINNÖLLISET SAIRAUDET JA OMINAISUUDET	8
4.1 MITRAL VALVE DISEASE (MVD)	8
4.2 SYRINGOMYELIA (SM) JA CHIARIN MALFORMATIO (CM)	9
4.3 POLVET	12
4.4 SILMÄT	13
4.5 PERINNÖLLINEN MONIMUOTOISUUS	13
5 SUUNNITELLUT RISTEYTYSRODUT	14
6 VAATIMUKSET RISTEYTYKSIIN KÄYTETTÄVILLE YKSILÖILLE JA YHDISTELMILLE	15
6.1 CAVALIERIN EVALUOINTI RISTEYTYSKOIRAKSI	15
6.2 VASTAPUOLIRODUN TUTKIMUKSET	15
6.3 YHDISTELMÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	16
6.4 HAKEMUS ROTURISTEYTYSYHDISTELMÄLLE	16
7 RISTEYTYSTEN TOTEUTUS (F1 – F4)	17
8 ROTURISTEYTYSJÄLKELÄISTEN JATKOJALOSTUS JA SEURANTA	18
9 SITOUTUMISET	19
9.1 PROJEKTIIN OSALLISTUVAT TAHOT	19
9.2 PROJEKTIN KUSTANNUKSET	20
10 AIKATAULU	21
LIITTEET	22
LIITE 1 HYVÄKSYTYT RISTEYTYSRODUT	22

1 YHTEENVETO

Hyväksyjä	Versio	Päivämäärä	Lisätiedot
Suomen Cavalier Kingcharle- sinspanieliyhdistys ry		23.4.2022	Vuosikokouksen hyväk- syntä
The Cavalier King Charles Spaniel Club		22.10.2022	Rodun kotimaan rotujär- jestön lausunto
Suomen Kennelliiton jalostus- tieteellinen toimikunta	1.0		Roturisteytyshakemuksen hyväksyntä
Suomen Kennelliiton hallitus	1.0	15.6.2023	Roturisteytyshakemuksen hyväksyntä
Suomen Cavalier Kingcharle- sinspanieliyhdistys ry:n hallitus	2.0	24.09.2025	Päivitetty versio ohjel- masta: - Tietojen ajantasaistami- nen, uusien rotujen lisäys - Uuden ohjeistuksen mukainen runko
Suomen Kennelliiton jalostus- tieteellinen toimikunta	2.0	17.12.2025	Päivitetyn projektisuunni- telman hyväksyntä

Cavalierin keskeisimmät terveysongelmat ovat sydämen läppävika (Mitral Valve Disease, MVD) ja syringomyelia (SM), jotka voivat ilmetessään aiheuttaa koiralle merkittäviä elämänlaatuun vaikuttavia vaivoja ja kipua, ja johtaa ennenaikaiseen kuolemaan. Näiden sairauksien ilmenemiseen on Suomessa jo useita vuosia pyritty vaikuttamaan jalostuskoirille pakollisilla sydäntutkimuksilla sekä jalostustoimikunnan suosittelemalla magneettikuvauksilla, sillä ongelmien periytyvyys on tunnistettu jo pitkään.

Roturisteytysprojektin aloittaminen tuo mukanaan uuden työkalun, jolla pyritään selättämään cavalierin edellä kuvattuja terveyshaittoja. Projekti tuo mukanaan myös mahdollisuuden lisätä geneettistä monimuotoisuutta. Keskeisimpiin tavoitteisiin lukeutuu cavalierille tyypillisen lempeän luonteen säilyttäminen muuttumattomana. Risteytyskilöiden aktiivisella seurannalla pyritään myös estämään uusien terveysongelmien esiintyminen. Projektin läpivienti vaatii pitkäjänteistä sitoutumista ja aktiivisuutta siihen osallistuvilta tahoilta, ja tarjoaa kaikille kasvattajille rotua hyödyttäviä mahdollisuuksia.

2 RODUN ESITTELY JA TAUSTATIEDOT

2.1 RODUN ESITTELY

FCI:n roturyhmään 9 (kääpiökoirat) kuuluva, englantilaista alkuperää oleva cavalier kingcharlesinspanieli on aito seurakoira, joka on reipas, lempeä ja ehdottoman peloton. Tyypillistä cavalierille on alati heiluva häntä ja lempeän katseen aikaansaavat suuret, tummat silmät. Rodussa on neljä eri värimuunnosta: blenheim (valkoinen punaruskein merkein), tricolour (valkoinen mustin merkein ja määritellyin tan-värein), black&tan (kokomusta määritellyin tan-värein) ja ruby (kauttaaltaan värittyynyt yksivärinen punaisenruskea). Luonteeltaan cavalier on iloinen ja ystävällinen, ei aggressiivinen tai hermostunut. Ulkomuodollisesti cavalier on tasapainoisesti rakentunut ja kohtuullisesti kulmautunut. Cavalierien keskeisimmät terveydelliset riskit ja ongelmat ovat sydämen läppävika, MVD (mitral valve disease) ja syringomyelia (SM), jotka ilmetessään voivat merkittävästi vaikeuttaa koiran elämää ja pahimmillaan johtaa ennenaikaiseen kuolemaan. Rotua tutkitaan kattavasti riskien kartoittamiseksi ja vähentämiseksi.¹

2.2 RODUN NYKYTILA

Taulukko 1 Rekisteröintien vuositilasto

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	332	397	457	500	387	429	486	392	537	516
Tuonnit	10	10	9	12	8	15	20	17	19	12
Rekisteröinnit yht.	342	407	466	512	395	444	506	409	556	528
Pentueet	92	105	127	144	112	117	131	116	135	140
Pentuekoko	3,6	3,8	3,6	3,5	3,5	3,7	3,7	3,4	4,0	3,7
Kasvattajat	49	67	67	66	66	68	66	62	74	77
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	44	48	53	58	45	48	56	59	63	72
- kotimaiset	28	32	34	35	24	25	31	32	33	46
- tuonnit	11	12	17	21	17	18	20	21	22	21
- ulkomaiset	5	4	2	2	4	5	5	6	8	5
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 6 kk	4 v 7 kk	4 v 6 kk	4 v 4 kk	4 v 10 kk	4 v 7 kk	4 v 4 kk	4 v 9 kk	4 v 8 kk	4 v 4 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	90	104	122	139	106	115	129	116	132	140
- kotimaiset	85	99	114	125	91	108	117	108	124	130
- tuonnit	5	5	8	14	15	7	12	8	8	10
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 11 kk	3 v 8 kk	3 v 9 kk	3 v 10 kk	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 10 kk	3 v 8 kk
Isoisät	81	83	99	115	98	103	110	108	119	117
Isoäidit	115	121	140	152	133	133	150	140	154	169
Sukusiitosprosentti (%)	1,66	1,43	1,57	1,75	1,23	1,34	1,31	1,29	1,20	1,12

Sukusiitosprosentti on viime vuosina vakiintunut noin 1,5 % tasolle. Cavalierien jalostusohjesäännön suositus sukusiitosprosentin osalta on alle 5 % neljässä sukupolvessa.

¹ Cavalieriyhdistyksen jalostuksen tavoiteohjelma 1.1.2020 – 31.12.2024

Taulukko 2 Tehollinen populaatio

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Per vuosi										
- pentueet	92	105	127	144	112	117	131	116	135	140
- jalostukseen käytetyt eri urokset	44	48	53	58	45	48	56	59	63	72
- jalostukseen käytetyt eri nartut	90	104	122	139	106	115	129	116	132	140
- isät/emät	0,49	0,46	0,43	0,42	0,42	0,42	0,43	0,51	0,48	0,51
- tehollinen populaatio	89 48 %	100 48 %	113 44 %	126 44 %	97 43 %	105 45 %	120 46 %	117 50 %	129 48 %	142 51 %
- uroksista käytetty jalostukseen	1 %	0 %	5 %	5 %	5 %	8 %	10 %	6 %	10 %	5 %
- nartuista käytetty jalostukseen	1 %	2 %	9 %	16 %	21 %	29 %	33 %	20 %	25 %	21 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	468	488	500	504	476	499	522	550	607	636
- jalostukseen käytetyt eri urokset	112	114	116	130	132	141	153	162	171	173
- jalostukseen käytetyt eri nartut	310	316	329	336	322	338	369	378	425	444
- isät/emät	0,36	0,36	0,35	0,39	0,41	0,42	0,41	0,43	0,40	0,39
- tehollinen populaatio	260 28 %	265 27 %	272 27 %	293 29 %	290 30 %	307 31 %	335 32 %	349 32 %	379 31 %	389 31 %
- uroksista käytetty jalostukseen	3 %	4 %	5 %	7 %	7 %	8 %	8 %	7 %	7 %	7 %
- nartuista käytetty jalostukseen	8 %	12 %	18 %	25 %	26 %	27 %	25 %	22 %	22 %	21 %

Vuosina 2015–2024 laskennallinen, per sukupolvi (4 vuotta) laskettava tehollinen populaatiokoko on vaihdellut 260–389 koiran välillä. Prosentuaalisessa osuudessa on havaittavissa muutaman prosenttiyksikön lasku viimeisen neljän vuoden aikana. Tuloksia analysoitaessa on huomioitava, että Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä käytetty, jalostuskoirien lukumäärään perustuva tehollisen populaatiokoon laskukaava ei ota huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita ja näin ollen antaa myös optimistisemmän kuvan rodun todellisesta tilanteesta.

Jalostus- ja terveystoimikunta toteutti kesällä 2022 kyselyn rodun harrastajille cavalierin jalostuksesta ja synnytyksistä, sillä kasvattajilla oli tuntuma ongelmien lisääntymisestä viime vuosien aikana. Vastaavaa kyselyä ei ole aiemmin tehty, joten vertailua aiempaan ei näin ollen kehityksestä voida tehdä. Kysely suunnattiin koskemaan koiria, joita on jo käytetty tai suunniteltu käytettäväksi jalostuksessa. Vastauksia saatiin kaiken kaikkiaan 102 koiran (41 urosta ja 61 narttua) osalta.

Kyselyn perusteella urosten libido ei ole alentunut, eikä muutoin kyvyssä astua ole todettu olevan ongelmia. Yleisin syy koiran jättämisestä jalostuskäytön ulkopuolelle on ollut sairaudet (yleisin sydän). Uroksen kastraatioon oli kyselyssä päädytty neljän koiran osalta, ja ne pääsääntöisesti johtuivat muista kuin terveydellisistä syistä.

Kyselyn perusteella ei pääsääntöisesti todettu olevan ongelmia narttujen astutuksessa. Sen sijaan keisarinleikkausten määrä herättää huolta ja tätä on syytä tutkia tarkemmin, vaikka kyselyssä kysymys keisarinleikkauksista todettiin olleen huonosti asetettu ja näin ollen saattaa liikaa korostaa määrää.

Jalostuskyselyn tulokset on julkaistu kokonaisuudessaan Cavalieri yhdistyksen jäsenlehdessä 03/2022.

Taulukko 3 Cavalierien yleisimmät kuolinsyyt ja niiden prosentuaaliset osuudet sekä keskimääräiset eliniät vuosittain

Vuosi	Yht.	Ikä	Sydän	Vanhuus	Ei ilm.	Kasvain	Hermostolli- set	Syringomyelia ²
2015	148	9 v 3 kk	47 31,8 % 9 v 8 kk	24 16,2 % 12 v 4 kk	14 9,5 % 10 v 7 kk	12 8,1 % 9 v 1 kk	9 6,1 % 6 v 10 kk	5 3,4 % 6 v 11 kk
2016	160	9 v 5 kk	38 23,8 % 9 v 10 kk	27 16,9 % 12 v 4 kk	28 17,5 % 10 v 0 kk	15 9,4 % 9 v 6 kk	9 5,6 % 5 v 4 kk	3 1,9 % 4 v 4 kk
2017	170	9 v 11 kk	53 31,2 % 10 v 2 kk	30 17,6 % 12 v 5 kk	25 14,7 % 9 v 9 kk	15 8,8 % 10 v 6 kk	3 1,8 % 8 v 7 kk	1 0,6 % 8 v 9 kk
2018	163	10 v 0 kk	37 22,7 % 10 v 6 kk	25 15,3 % 12 v 5 kk	27 16,6 % 10 v 5 kk	18 11,0 % 10 v 2 kk	6 3,7 % 6 v 4 kk	4 2,5 % 5 v 3 kk
2019	197	9 v 11 kk	50 25,4 % 10 v 7 kk	38 19,3 % 12 v 8 kk	30 15,2 % 8 v 6 kk	14 7,1 % 10 v 0 kk	6 3,0 % 9 v 4 kk	2 1,0 % 8 v 2 kk
2020	184	10 v 1 kk	47 25,5 % 10 v 2 kk	34 18,5 % 12 v 9 kk	33 17,9 % 10 v 5 kk	13 7,1 % 10 v 6 kk	4 2,2 % 8 v 9 kk	3 1,6 % 8 v 10 kk
2021	214	10 v 5 kk	55 25,7 % 10 v 7 kk	46 21,5 % 13 v 4 kk	29 13,6 % 10 v 1 kk	22 10,3 % 10 v 9 kk	5 2,3 % 6 v 1 kk	3 1,4 % 6 v 0 kk
2022	187	10 v 3 kk	47 25,1 % 10 v 1 kk	39 20,9 % 13 v 1 kk	15 8,0 % 9 v 9 kk	23 12,3 % 9 v 7 kk	5 2,7 % 10 v 5 kk	3 1,6 % 8 v 7 kk
2023	199	9 v 10 kk	51 25,6 % 10 v 3 kk	36 18,1 % 12 v 11 kk	22 11,1 % 10 v 7 kk	17 8,5 % 10 v 3 kk	6 3,0 % 6 v 2 kk	4 2,0 % 5 v 11 kk
2024	186	10 v 4 kk	50 26,9 % 10 v 2 kk	32 17,2 % 12 v 10 kk	20 10,8 % 10 v 6 kk	19 10,2 % 10 v 9 kk	4 2,2 % 5 v 4 kk	3 1,6 % 6 v 0 kk

Cavalier kingcharlesinspanielien keskimääräinen elinikä on tilastojen valossa viimeisen 10 vuoden (2015–2024) aikana noussut n. 1 v 1 kk. Yleisin kuolinsyy 10 vuoden tarkastelujaksolla on sydänsairaus. Hermostollisissa sairauksissa, joihin mm. syringomyelia kategorioituu, nähdään tilastojen valossa laskua ilmoitettujen kuolinsyiden osalta.

² Syringomyelia on eroteltu taulukossa erikseen, mutta on mukana hermostollisten sairauksien kokonaisluvussa.

3 PROJEKTIN PAINOPISTEALUEET JA ROTURISTEYTYSTÄ-VOITTEET

Roturisteytyksillä pyritään parantamaan cavalierin kingcharlesinspanielien terveyttä sekä varhaisen sydämen läppärappeumasairauden (MVD) että syringomyelian (SM) esiintymisen osalta. Tavoitteiden seurantaan molempien sairauksien osalta on tilastoitavia ja ei-mitattavia ominaisuuksia.

Taulukko 4 Seurattavat ominaisuudet läppärappeumasairauden ja syringomyelian osalta

MVD		SM	
Mitattava (tilastoiva)	Ei mitattava	Mitattava (tilastoitava)	Ei mitattava
Sairas/terve	Sairauden eteneminen	Muutoksia/ ei muutoksia	Kallon mittasuhteet ja pikkuaivojen tila
Keski-ikä sairauden ilmentymisen osalta		Muutosten vakavuus (luokittelu)	
Oireellisuus (kliiniset oireet)		Oireellisuus (kliiniset oireet)	
Elinikä		Elinikä	

Roturisteytyksen tavoitteet ovat linjassa rodun JTO:n kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että risteytysohjelmaan mukaan valittavat yksilöt ovat ominaisuuksiltaan JTO:ssa määriteltujen jalostussuositusten mukaiset. Lisäksi olennaista on cavalierille tyypillisen lempeän luonteen säilyminen.

Tavoitteenmukaista on hyödyntää ja jakaa tietoa projektissa toteutuneiden risteytyspentueiden osalta. On mahdollista, että risteytysjälkeläisissä ilmenee cavalierille aiemmin epätyypillisiä sairauksia. Tästä syystä risteytysyksilöiden seuranta on olennaisessa asemassa, jotta voidaan estää ja minimoida riski tuoda rotuun muita vastustettavia sairauksia.

4 RODUSSA ESIINTYVÄT PERINNÖLLISET SAIRAUDET JA OMINAISUUDET

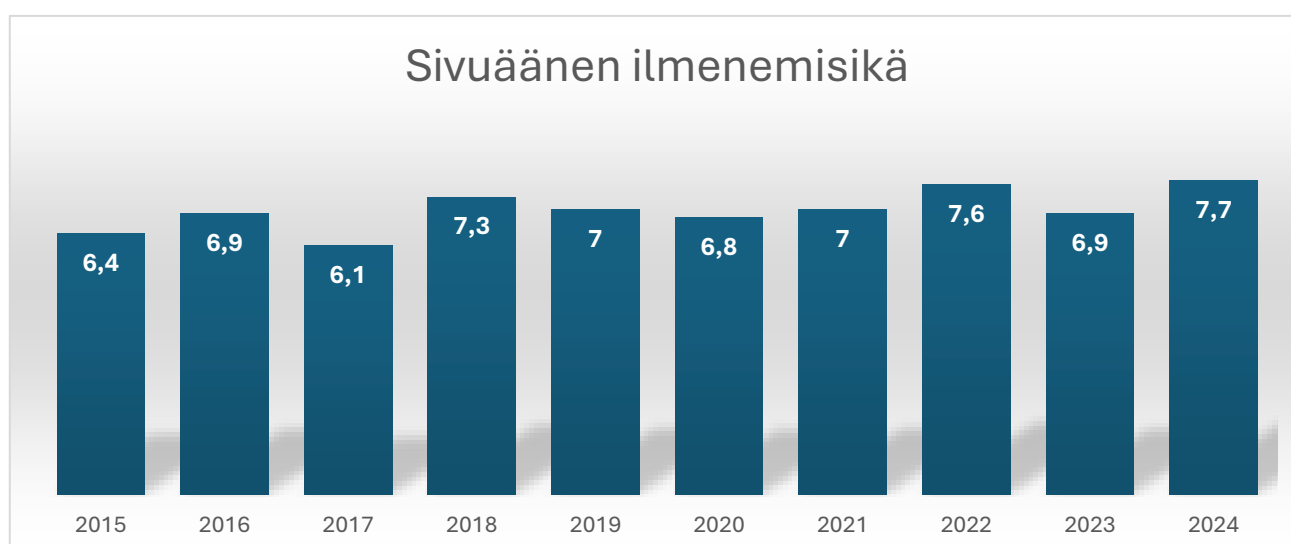
4.1 MITRAL VALVE DISEASE (MVD)

Cavalierien suurimpaan kuolinsyyhyn, sydämen mitraaliläpän rappeumaan, on tutkimuksissa yhdistetty useita mahdollisia altistajageenejä. Eri geenien ja erilaisten yhdistelmien on arvioitu aiheuttavan läppäsairauden suuresti vaihtelevaa ilmenemistä ja etenemisnopeutta. Vuonna 2022 tehdyssä tutkimuksessa³ on löydetty läppärappeuman kehittymiseen vaikuttava NEBL3-geeni. Jo kyseisen geenin kantajuus voi potentiaalisesti estää varhaisella iällä tapahtuvan sairastumisen mitraaliläppävuotoon. Pitkäaikaistutkimusten perusteella sairauden ilmenemiseen voidaan vaikuttaa suosimalla jalostuksessa yksilöitä, joiden lähisuvussa taudin tiedetään alkaneen mahdollisimman myöhään.

Sairauden maailmanlaajuisesta yleisyydestä voidaan päätellä, että valtaosalla cavalierieista esiintyy ainakin joitain varhaiselle sydänsairaudelle altistavia geenimuotoja. Näin ollen cavalierien sydänterveystä ei ehkä ole mahdollista parantaa merkittävästi pelkillä cavalier-cavalier-yhdistelmillä. MVD:n periytymisasteeksi, eli perimän osuuden taudin kulussa, on tutkimuksissa arvioitu olevan 33–67 %. Minkään erityisten ympäristötekijöiden merkitystä sydänsairaudelle ei kuitenkaan vielä tunneta.

Viralliseen sydäntutkimukseen kuuluvat:

- Auskultaatiotutkimus eli sydämen kuuntelu (seulontatutkimus, jolla selvitetään, onko koiralla sivuääntä aiheuttavaa sairautta esim. MVD)
- Laaja rodunomainen sydäntutkimus: ultraäänitutkimus, joka sisältää sydämen ultraäänitutkimuksen lisäksi auskultaation ja sydänfilmitutkimuksen

Kuvio 1 Sivuuäänen keskiarvoisen ilmenemisiän vuosittainen kehitys lausuntovuoden mukaan⁴

³ Mead, S. E., Beijerink, N. J., O'Brien, M., & Wade, C. M. (2022). Genetic Variants at the Nebulette Locus Are Associated with Myxomatous Mitral Valve Disease Severity in Cavalier King Charles Spaniels. *Genes*, 13(12), 2292. <https://doi.org/10.3390/genes13122292>

⁴ Tilastosta on poistettu sivuuäänilausunnon saaneet koirat, joiden osalta sivuuääni on sydänkuuntelun jälkeen todettu fysiologiseksi ultraäänitutkimuksella.

Tilastojen valossa cavalierin keski-ikä ensimmäisen sivuäänilausunnon osalta ei ole juurikaan muuttunut viimeisen 10 vuoden aikana. Suomessa cavalier on keskimäärin 7 vuoden ikäinen, kun sivuääni kuullaan ensimmäisen kerran. Tämä antaisi viitteitä siihen, ettei sydänterveudessa ole tapahtunut riittävää kehitystä parempaan nykyisillä jalostusohjelmilla (PEVISA ja JOS), kun huomioidaan sydänsairauden yleisyyden cavalierin kuolinsyynä.

4.2 SYRINGOMYELIA (SM) JA CHIARIN MALFORMAATIO (CM)

Tutkimukset antavat viitteitä siitä, että cavalierin kallonmuoto ja sen mittasuhteet altistavat rotua sekä kallon takakuopan suhteelliseen ahtauteen (Chiari-tyyppinen epämuodostuma) että syringomyelien kaltaisille sairauksille. Useissa tutkimuksissa syringomyeliassa ja Chiari-tyyppisellä epämuodostumalla on havaittu olevan selvä perinnöllinen tausta, mutta yksityiskohdat perinnöllisyydessä ovat vielä selvittämättä. Kuten sydämen läppäsairautta, myös syringomyeliää vaikuttaa aiheuttavan useampi geeni, mikä monimutkaistaa ominaisuuksien siirtymiskaavaa sukupolvelta toiselle. Näin ollen kaksi tervettä ja kliinisesti oireetonta yksilöä saattavat saada sairaita ja kliinisesti oireellisia jälkeläisiä. Todennäköisyys terveiden yksilöiden saamiseksi vaikuttaa kuitenkin kasvavan varsinkin useamman tutkitun sukupolven myötä.

Syringomyelien periytymisasteeksi on tutkimuksissa saatu vaihtelevia arvoja 30–81 %:n välillä. Minkään tiettyjen ympäristön ja nk. epigeneettisten tekijöiden merkitystä syringomyelien syntyyn ei kuitenkaan vielä tunneta. Tammikuussa 2024⁵ julkaistu tutkimus kuitenkin osoitti, että mikäli molemmilla vanhemmilla oli syringomyeliä (SM1- & SM2-tulokset), oli jälkeläisillä kolminkertainen riski saada syringomyeliä verrattuna niihin jälkeläisiin, joiden kummallakaan vanhemmalla ei ollut syringomyeliää (SM0).

Chiarin malformaatiota ja syringomyeliää tutkitaan magneettikuvauksella, ja viralliseksi terveystutkimukseksi Suomessa se tuli vuonna 2014. Tämän myötä tutkimus- ja lausuntokäytännöt ovat vakioitu, ja viralliset tutkimuslausunnot ovat keskenään vertailukelpoisia. Vuodesta 2025 alkaen MRI-kuvaus lisättiin osaksi cavalierin PEVISA-ohjelmaa. Samalla myös virallisen lausunnon alaikäraja nostettiin aiemmasta 18 kuukaudesta 24 kuukauteen. Ennen vuotta 2014 kuvattujen cavalierien lausuntotulokset on viety Kennelliiton jalostustietojärjestelmään epävirallisina tuloksina. Näistä ennen vuotta 2012 kuvattujen, ja vielä vanhalla asteikolla arvioitujen, koirien lausuntotulokset on muutettu BVA-asteikon mukaisiksi tuloksiksi. Myös epäviralliset lausuntotulokset antavat tärkeää tietoa, mutta tarkasteltaessa ja arvioitaessa kehitystä lausuntotuloksiin perustuen on tärkeää huomioida lausuntokäytännössä tapahtuneet muutokset sekä mitä ja miten kerättyä tietoa verrataan keskenään.

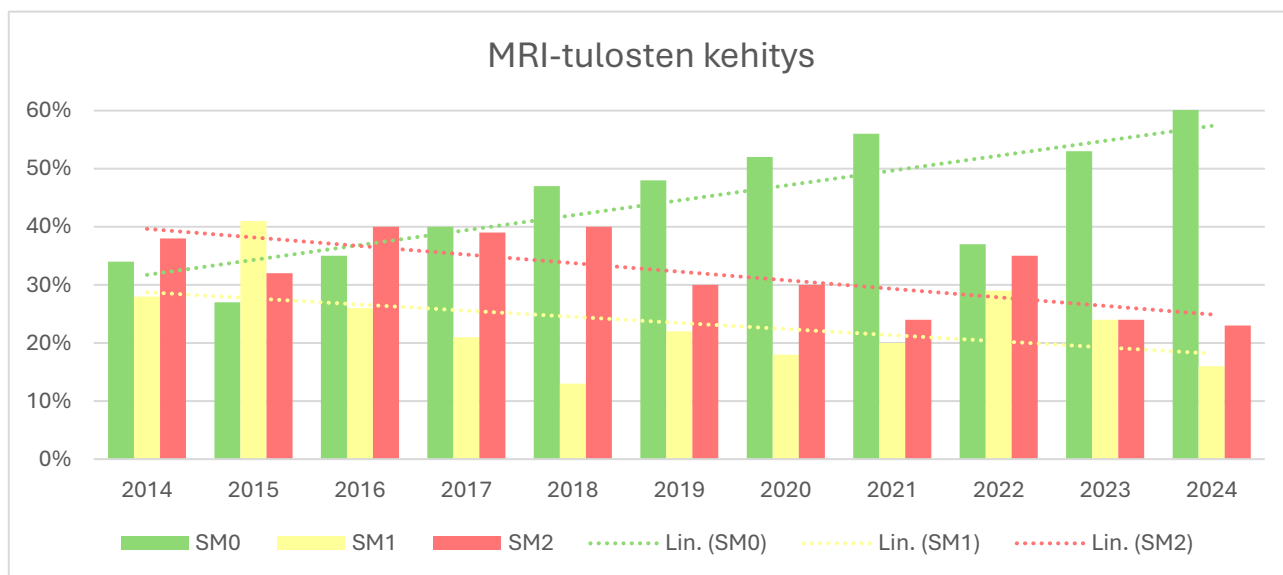
Tutkimus- ja lausuntokäytänteissä on myös syringomyelien ja Chiarin malformaation osalta tapahtunut vuosien aikana muutoksia. Ensimmäisiin lausuntoasteikkoihin perustuvat jalostussuositukset annettiin 2005–2006. (Syringomyelien lausuntoasteikot A, C, D ja F ja Chiarin malformaation osalta kyllä/ei/lievä). Vuonna 2012 otettiin käyttöön BVA:n asteikot ja suositukset, joihin tämän hetken lausuntoasteikko Suomessa perustuu. Chiarin malformaation osalta lausuntokäytäntö on haasteellinen, sillä se ei

⁵ Limpens, C., Smits, V. T. M., Fieten, H., & Mandigers, P. J. J. (2024). The effect of MRI-based screening and selection on the prevalence of syringomyelia in the Dutch and Danish Cavalier King Charles Spaniels. *Frontiers in veterinary science*, 11, 1326621. <https://doi.org/10.3389/fvets.2024.1326621>

anna kokonaiskuvaa koiran pikkuaivojen ahdingosta. Vaikka nykyisen lausuntokäytännön mukaisesti lähes kaikki cavalierit saavat tulokseksi CM2, on syytä tarkastella kal-
lon mittasuhteita ja pikkuaivojen tilaa laajemmin ja kokonaisvaltaisemmin kuin mihin pelkkä lausuntotulos antaisi viitteitä.

Taulukko 5 Magneettikuvausten vuosittainen määrä ja tulosjakauma (kpl)

Vuosi	SM0	SM1	SM2	Yhteensä
2014	23	19	26	68
2015	17	26	20	63
2016	28	21	32	81
2017	31	16	30	77
2018	29	8	25	62
2019	24	11	15	50
2020	34	12	20	66
2021	37	13	16	66
2022	18	14	17	49
2023	31	14	14	59
2024	38	10	14	62
Yhteensä	310	164	229	703

Kuvio 2 Magneettikuvaustulosten vuosittainen jakauma ja lineaarinen kehitys

Tilastojen valossa SM0 tuloksen lineaarinen kehitys on kasvujohteinen (kuvio 2). Samalla ajalla sekä SM1 ja SM2 lausuntotulosten määrä ja osuus on vähentynyt.

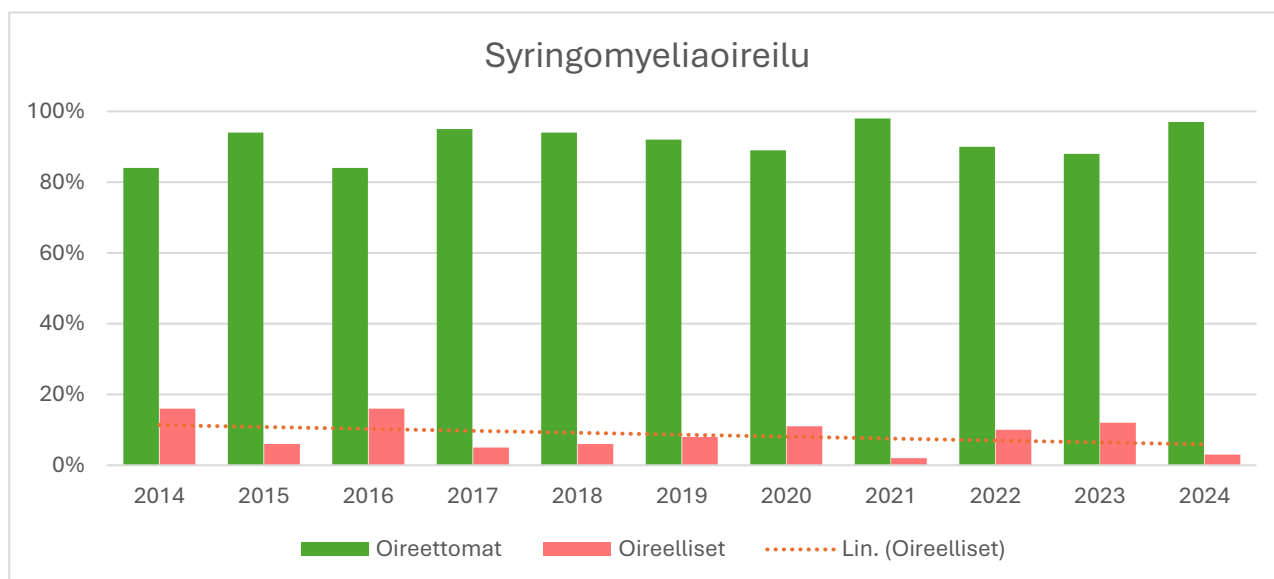
Taulukko 6 Yksilöiden kuvaustulosten jakauma vuoden 2024 osalta

Kuvaus- tulos	Määrä (kpl)	Oireelliset (kpl)	Osuus	Osuus kaikista
0a	1	0	1,6 %	
0b	26	0	41,9 %	
0c	11	0	17,7 %	
	38			61,3 %
1a	0	0	0,0 %	
1b	6	0	9,7 %	
1c	4	0	6,5 %	
	10			16,1 %
2a	2	1	3,2 %	
2b	4	0	6,5 %	
2c	8	1	12,9 %	
	14			22,6 %
Yhteensä	62	2		100,0 %

Vuonna 2024 MRI-kuvattiin virallisesti yhteensä 62 cavalieria. Kaikilla kuvatuilla, yhtä lukuun ottamatta, lausuntotulos oli Chiarin malformaation osalta CM2. Suurin osa kuvatuista (61,3 %) sai syringomyelien osalta lausuntotulokseksi SM0, 16,1 % lausuntotuloksen SM1 ja 22,6 % lausuntotuloksen SM2. Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmään kirjattujen tietojen mukaan kaksi cavalieria oli kuvattu oireellisena, kuvaustuloksin SM2a ja SM2c.

Taulukko 7 Oireettomien ja oireellisten vuosittainen osuus kuvatuista (kpl)

Vuosi	Oireettomat	Oireelliset	Yhteensä
2014	57	11	68
2015	59	4	63
2016	68	13	81
2017	73	4	77
2018	58	4	62
2019	46	4	50
2020	59	7	66
2021	65	1	66
2022	44	5	49
2023	52	7	59
2024	60	2	62
Yhteensä	641	62	703

Kuvio 3 Oirejakauma sekä oireellisten lineaarinen kehitys syringomyelian osalta

4.3 POLVET

Kennelliiton jalostustietojärjestelmään kirjattujen polvilausuntojen osalta ei ole tapahtunut muutosta ja lausunto-osuudet ovat viimeisen 10 vuoden aikana pysyneet verrattain samanlaisina. Suurin osa cavaliereista todetaan virallisessa polvitutkimuksessa terveiksi. Prosentuaalinen osuus on tasaisesti n. 90 %.

Taulukko 8 Cavalierien vuosittainen polvitutkimustulosjakauma

Vuosi	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2015	301 89 %	22 7 %	14 4 %	1 0 %	0 0 %	0 0 %	338
2016	267 91 %	18 6 %	7 2 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	292
2017	271 89 %	15 5 %	15 5 %	1 0 %	0 0 %	1 0 %	303
2018	212 90 %	17 7 %	4 2 %	1 0 %	0 0 %	1 0 %	235
2019	243 90 %	15 6 %	11 4 %	0 0 %	0 0 %	1 0 %	270
2020	252 93 %	14 5 %	5 2 %	0 0 %	0 0 %	1 0 %	272
2021	210 91 %	12 5 %	7 3 %	3 1 %	0 0 %	0 0 %	232
2022	221 94 %	9 4 %	4 2 %	1 0 %	0 0 %	0 0 %	235
2023	197 92 %	6 3 %	7 3 %	3 1 %	0 0 %	0 0 %	213
2024	163 93 %	6 3 %	7 4 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	176
Yhteensä	2337 91 %	134 5 %	81 3 %	10 0 %	0 0 %	4 0 %	2566

4.4 SILMÄT

Silmätutkimuksissa suurin osa cavalierista todetaan terveeksi. Alla oleva taulukko esittää jalostustietojärjestelmään kirjatut cavalierien silmätutkimustulokset syntymävuosittain. Taulukko kertoo tutkittujen koirien määrän sekä prosentuaalisen osuuden sinä vuonna syntyneistä. Terveiden määrä ja prosentuaalinen osuus tutkituista kuvataan kolmannessa sarakkeessa. Seuraavissa sarakkeissa esitetään distichiasiksen, sarveiskalvon dystrofian ja perinnöllisten kataraktien määrät ja prosenttiosuudet tutkituista.

Distichiasis ja sarveiskalvon dystrofia ovat kaksi yleisintä cavalierilla todettua silmä-sairautta, jotka saatetaan tuntea paremmin ”ylimääräisinä ripsinä” ja ”kolesteroliki-teinä”. Perinnölliset kaihit mainitaan taulukossa siksi, koska ne ovat monessa rodussa seurannan alla, mikä näin ollen voi olla olennaista tietoa risteytykseen valittavan ro-dun mukaan. Kataraktat sisältävät vain todetut, perinnölliset kaihimuodot – kortikaali-nen, posterior polaarinen, punktaatti- ja totaali katarakta.

Taulukko 9 Cavalierien silmätutkimukset syntymävuosittain

Vuosi	Tutkittuja	Ei todettu perin-nöllisiä silmä-sai-rauksia	Distichiasis	Sarveiskalvon dystrofia	Perinnölliset kataraktat
2014	174 (28 %)	98 (56 %)	46 (26 %)	16 (9 %)	3 (2 %)
2015	204 (36 %)	111 (54 %)	56 (27 %)	24 (12 %)	9 (4 %)
2016	180 (36 %)	100 (56 %)	49 (27 %)	22 (12 %)	6 (3 %)
2017	123 (29 %)	59 (48 %)	43 (36 %)	25 (20 %)	3 (2 %)
2018	182 (38 %)	104 (57 %)	56 (31 %)	25 (14 %)	0 (0 %)
2019	144 (33 %)	94 (65 %)	33 (23 %)	15 (10 %)	2 (1 %)
2020	146 (35 %)	93 (64 %)	31 (21 %)	9 (6 %)	8 (6 %)
2021	146 (27 %)	81 (55 %)	38 (26 %)	13 (9 %)	1 (1 %)
2022	102 (23 %)	81 (79 %)	13 (13 %)	6 (6 %)	0 (0 %)
2023	37 (10 %)	23 (62 %)	9 (24 %)	4 (11 %)	0 (0 %)
Yht.	1438 (30 %)	844 (59 %)	374 (26 %)	159 (11 %)	32 (2 %)

4.5 PERINNÖLLINEN MONIMUOTOISUUS

Yllä mainittujen sairauksien lisäksi cavalierien perinnöllinen monimuotoisuus on melko suppea. Perinnöllinen monimuotoisuus eli mahdollisimman erilaisten geenimuotojen esiintyminen eläinpopulaatiossa tai laumassa, on yleisesti hyödyksi lajin tai rodun sel-viytymiselle ja elinvoimaisuudelle. Tämä suojaa yksilöitä monilta perinnöllisiltä vioilta ja sairauksilta. Roturisteytys on tapa, jolla geneettiseen monimuotoisuuteen on mah-dollisuus vaikuttaa, sillä siinä rodun epätoivottuihin tai suppeisiin geenimuotoihin tuo-daan lisää vaihtelua toisesta rodusta, jolla samoja ei-toivottuja sairauksia ei esiinny. Roturisteytyksiä on tehty sekä maailmalla, että Suomessa useissa roduissa ja pääpiir-teittäin kokemukset ovat ennen kaikkea positiivisia.

5 SUUNNITELLUT RISTEYTYSRODUT

Jo roturisteytysprojektin valmisteleva työryhmä, aloittaessaan selvitykset syksyllä 2021, kartoitti useita mahdollisia roturisteytysrotuja. Roduista tehtiin omat rotuprofiilit, joissa myös verrattiin rotujen ominaisuuksia, terveyttä ja rakennetta cavalieriin. Selvityksissä yhdeksi haasteellisimmaksi osa-alueeksi nousi cavalierin luonteen säilyttäminen ja jatkojalostukseen valittavien yksilöiden validointi tämän osalta. Tärkeään rooliin nousee myös roturisteytyspennun omistajat ja koiran sosiaalistaminen ja koulutus.

Projektin alkuvaiheessa hyväksyttyjä risteytysrotuja oli kuusi – beagle, japaninpystykorva, perhoskoira (phaléne & papillon), tanskalais-ruotsalainen pihakoira, tiibetinterrieri ja villakoira. Tämän jälkeen hyväksyttyihin risteytysrotuihin on lisätty myös saksanpystykorva (kleinspitz & mittelspitz). Tällä hetkellä ohjelmaan ei hyväksytä enää uusia risteytysrotuja ennen kuin näyttöä on saatu jo mukana olevista rodusta. Nämä ohjelmaan mukaan hyväksytyt risteytysrodut ovat tarkemmin esiteltynä liitteessä 1 niistä tehtyjen kartoitusten mukaan.

6 VAATIMUKSET RISTEYTYKSIIN KÄYTETTÄVILLE YKSILÖILLE JA YHDISTELMILLE

6.1 CAVALIERIN EVALUOINTI RISTEYTYSKOIRAKSI

Cavalieriyksilön evaluoinnissa risteytyskoiraksi käytetään lähtökohtana rodun PEVISA-tutkimusten tuloksia sekä rodun jalostuksen ohjesääntöä. Valittujen yksilöiden tulisi polveutua mahdollisimman terveistä ja pitkäikäisistä suvuista. Yksilön tulee täyttää ominaisuuksiltaan seuraavat vaatimukset:

- o iältään vähintään 3-vuotias
- o rodunomainen luonne
- o virallinen voimassa oleva sydäntutkimuslausunto
- o magneettikuvauslausunto
- o polvitutkimus
- o silmätutkimus (ei PRA, HC tai tRD diagnoosia)
- o näyttelyistä vähintään EH tai jalostustarkastuksessa rodunomaiseksi todettu

Yllä olevien vaatimuksien lisäksi on suositeltavaa, että suunnitellun yksilön vanhemmat ovat vähintään 5-vuotiaina sydänterveiksi todetut. Lisäksi aiempi jälkeläisnäyttö on toivottavaa, jotta tietoa on saatavilla tiineyden sujumisesta ja jälkeläisten terveydestä.

Cavalierin luonne on eräs cavalierin eniten tunnetuista ja rakastetuista ominaisuuksista. Koska roturisteytyksessä halutaan säilyttää rotumääritelmän mukainen luonne, tulee myös huolehtia siitä, että yhdistelmän cavalier on luonteensa puolesta rotumääritelmän mukainen. Reipas, lempeä, ehdottoman peloton, iloinen, ystävällinen, ei aggressiivinen eikä hermostunut.

Hankkeessa tarkastellaan kokonaiskuvaa yksilön terveydestä ja luonteesta. Kotimaisien yksilöiden käyttö on suositeltavaa, minkä lisäksi projektissa käytettävien cavalierien lähisukulaisuutta tulisi välttää.

6.2 VASTAPUOLIRODUN TUTKIMUKSET

Vastapuoliyksilön tulee ensin täyttää oman rotunsa PEVISA:n mukaiset vaatimukset. Seuraavassa vaiheessa tehdään myös cavalierin PEVISA:n mukaiset silmä-, sydän-, polvi- ja syringomyeliatutkimukset niiltä osin, kun ne puuttuvat.

On hyvä tiedostaa, että rotujärjestön mahdollinen tuki on sidoksissa puollon saaneeseen hakemukseen. Käytännössä siis hakemus tulee toimittaa rotujärjestölle käsiteltäväksi ennen puuttuvia cavalierin PEVISA:n mukaisia tutkimuksia.

6.3 YHDISTELMÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Yhdistelmän terveystulosvaatimusten tulee noudattaa cavalierin jalostuksen ohjesääntöä:

- yhdistelmän yhteenlaskettu polvitulos voi olla maksimissaan 2
- MRI-kuvaustulosten yhdistämisessä seurataan jalostusohjesäännön taulukkoa

Kuvaustulos	Yhdistä
0a, 0b, 1a, 1b	0a, 0b, 0c, 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c
2a, 2b	0a, 0b, 1a, 1b
0c, 1c, 2c	0a, 0b, 1a, 1b

6.4 HAKEMUS ROTURISTEYTYSYHDISTELMÄLLE

Kasvattaja esittää yhdistelmän jalostus- ja terveystoimikunnalle, joka tarkastaa ja käsittelee yhdistelmän roturisteytysohjelman vaatimusten mukaisesti. Hakemusta varten yhdistyksen kotisivuilta löytyy lomakepohja, josta käy myös ilmi hakemuksessa tarvittavat tiedot. Toimikunnan lausunto toimitetaan anojalle. Tämän jälkeen anomus toimitetaan hallitukselle lopullista rotujärjestön lausuntoa varten. Lopuksi kasvattaja anoo Kennelliitolta luvan pentueen toteuttamiseen.

Hakemuksessa yksilöidään risteytyksessä käytettävät koirat. Yksilöiden terveydestä, käyttäytymisestä, rakenteesta ja käyttöominaisuuksista annetaan olemassa olevat tiedot:

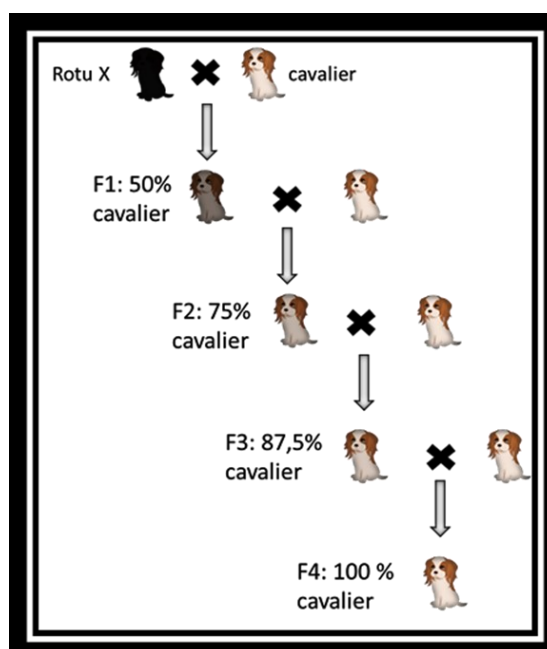
- viralliset terveys-, koe- ja näyttelytulokset
 - näyttelytuloksista huomioidaan varsinkin rakenteen toiminnallisuuden arvio sekä käyttäytymisarviot
- jalostustarkastustulokset
- koiran omistajilta, rotuyhdistykseltä ja muilta harrastajilta saatu tieto
- hakemuksessa tuodaan esiin myös osa-alueet, joista ei ole saatavilla tietoa

7 RISTEYTYSTEN TOTEUTUS (F1 – F4)

Projektin tavoitteena on saavuttaa 10 – 15 F1-risteytyspentueen määrä vuoteen 2030 mennessä. Pentueet tulisi toteuttaa vähintään 3 – 5 risteytysrodun kanssa, jotta geneettisen monimuotoisuuden lisääntyminen voidaan maksimoida. Jatkokäyttöä seuraaviin polviin voidaan arvioida vasta siinä kohtaa, kun näyttöä kertyy ensimmäisen polven jälkeläisistä.

Ensimmäinen risteytyspentusukupolvi on F1-sukupolvi, joka rekisteröidään kokonaisuudessaan Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti roturisteytyskoirille tarkoitettuun, Kennelliiton ylläpitämään ja FCI- rekisterin ulkopuoliseen FIRR-rekisteriin.

Kyseiseen rekisteriin rekisteröidään myös F2 – F4 sukupolvet. F2-F4 sukupolven koirat voidaan rekisteröidä Kennelliiton jalostustieteellisen toimikunnan päätöksellä ER-rekisteriin erillisen anomuksen perusteella. Siirrettäviksi esitettävät koirat arvioidaan Kennelliiton ohjeistuksen mukaan luonteen, käyttäytymisen, terveyden ja ulkomuodon osalta. Pentue rekisteröidään FI-rekisteriin, kun sukutaulussa on 3 sukupolvea FCI:n tunnustamassa ER-rekisterissä olevia koiria.

Kuva 1 Roturisteytyksen eteneminen (Koiran kuva: Pixabay)

8 ROTURISTEYTYSJÄLKELÄISTEN JATKOJALOSTUS JA SEURANTA

Roturisteytyspentueiden ja yksilöiden ominaisuuksia ja terveydentilaa seurataan tiiviisti, jotta saadaan kattavaa tietoa yhdistelmän periytyvistä ominaisuuksista. Risteytyspentueen kasvattajan tulee kirjata huomiot tiineydestä, synnytyksestä sekä emän ja pentujen kehityksen mahdolliset erityispiirteet ja terveysominaisuudet. Seuranta varten kasvattajalle toimitetaan lomakepohjat ja ohjeet raportointiin.

Roturisteytyspentueiden yksilöt tulee tutkia voimassa olevan PEVISA:n mukaisesti silmien, sydämen ja polvien osalta koirien täytettyään 24 kk, ja omistajien tulee huolehtia terveystutkimusten voimassaolosta. Lisäksi tulee tehdä jalostusohjesäännön mukainen syringomyelian seulontakuvaustutkimus (MRI) koiran täyttäessä 3 vuotta. Mikäli tutkimus tehdään tätä aiemmin, tulee tutkimus uusua ennen mahdollista jalostuskäyttöä.

Roturisteytyspentujen omistajia edellytetään kirjaamaan kaikki eläinlääkärikäynnit ja syyt siihen asti, kun koirat täyttävät 8 vuotta. Lisäksi omistajan tulee vastata myös rotujärjestön ja Kennelliiton terveys- ja käyttäytymiskyselyihin sekä osallistua jalostustarkastukseen. Omistajan on myös huolehdittava koiran kuolinsyyn ja ajankohdan ilmoittaminen Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmään. Lomakepohjat seurataan ja ohjeet raportointiin ja tämän taajuuteen rotuyhdistykselle on kirjattuna erillisessä roturisteytyspennun pentuoppaassa, jonka roturisteytyspennun omistaja saa pennun luovutuksen yhteydessä.

F1-jälkeläiset kutsutaan viralliseen käyttäytymisen ja ulkomuodon jalostustarkastukseen niiden täytettyä kaksi vuotta tai viimeistään ennen suunniteltua jalostuskäyttöä. Tämän jälkeen ensimmäinen Kennelliiton ohjeistuksen mukainen seurantaraportti toimitetaan Kennelliiton jalostustieteelliselle toimikunnalle. Toimitettavassa raportissa ilmoitetaan tiedot syntyneiden pentujen määrästä, mahdollisesta pentukuolleisuudesta sekä siihen mennessä ilmenneistä sairauksista. Samalla raportoidaan pentujen terveydentilasta sekä virallisten terveystutkimusten tuloksista. Rotujärjestö vastaa seurantaraportoinnista yhteistyössä projektiin osallistuvien kasvattajien kanssa koko projektin ajan.

Yksilöiden jatkokäyttö perustuu kokonaisuuden arviointiin, johon vaikuttavat koiran yleinen terveydentila ja käyttäytyminen, terveystutkimusten tulokset, luonteen arviointi sekä koiran rakenne:

- sydäntutkimus
- silmätutkimus
- polvitutkimus
- MRI- seulontakuvaus
- luonnetesti tai käyttäytymisen jalostustarkastus
- ulkomuodon jalostustarkastus tai näyttelytulos

9 SITOUTUMISET

9.1 PROJEKTIIN OSALLISTUVAT TAHOT

Suomen Cavalier Kingcharlesinspanieliyhdistyksen roturisteytysprojektin valmisteleva työryhmä aloitti työnsä syyskuussa 2021. Vuonna 2022 yhdistyksen kevätkokous teki päätöksen cavalierin virallisen roturisteytysprojektin aloittamisesta. Samassa kokouksessa perustettiin myös yhdistyksen alainen roturisteytystoimikunta, joka myöhemmin sulautettiin osaksi jalostus- ja terveystoimikuntaa. Cavalieriyhdistys pitää tärkeänä, että roturisteytysprojektista tulee kaikille kasvattajille mahdollinen jalostuksen työkalu ja siinä esiin nousseita tuloksia ja kokemuksia jaetaan avoimesti ja tietoja hyödyntäen myös cavalier-cavalier-yhdistelmien jalostuksessa.

Suomen Cavalier Kingcharlesinspanieliyhdistys omistaa roturisteytysprojektin. Roturisteytyspennun toteuttaminen edellyttää yhteistyötä ja sitoutumista projektiin kaikilta projektiin osallistuvilta tahoilta (rotuyhdistys, kasvattajat, risteytyspennun omistaja). Projektiin mukaan lähtevän kasvattajalla tulisi olla kokemusta kasvatustyöstä. Jalostus- ja terveystoimikunnan tulee aina tehdä päätökset ja hyväksynnit perustellusti, projektin etu edellä.

Kasvattajan tehtävät

- Pentueen suunnittelu ja toteutus, kuten se tehtäisiin puhtasrotuisessa yhdistelmässä
- Valitsee roturisteytykseen käytettävän cavalierin
- Valitsee ja sopii roturisteytyskumppanin käytöstä
- Huolehtii projektissa edellytettävistä terveystutkimuksista
- Hakee yhdistelmälle hyväksynnän rotuyhdistykseltä ja Kennelliitolta
- Yhdistelmän toteutus (kun hyväksyntä saatu)
- Huolehtii seurannan ja dokumentoinnin astutuksen ja tiineyden osalta
- Huolehtii seurannan ja dokumentoinnin pentueesta
- Huolehtii pentueen rekisteröinnistä Kennelliiton roturisteytysohjeen ja koirarekisteriohjeen mukaisesti
- Valitsee pennuille perheet (pennun myynti tai sijoitus)
- Huolehtii, että pennun uusi koti on hyvin informoitu siitä mihin (roturisteytys)pentua ottaessa sitoutuu

Projektin tehtävät (jalostus- ja terveystoimikunta)

- Huolehtii hallinnollisista tehtävistä ja projektin dokumentoinnista
- Huolehtii roturisteytyshankkeeseen liittyvästä ohjeistuksesta projektissa (mm. pentuopas ja sähköinen seurantapohja kasvattajien käyttöön)
- Hyväksyy Kennelliiton lisäksi suunnitellut yhdistelmät
- Huolehtii yhteydenpidon projektin, rotuyhdistyksen ja Kennelliiton välillä
- Koordinoi ja osallistuu tiedonhankintaan
- Tilastoi ja analysoi projektissa saatuja tuloksia
- Huolehtii tiedon jakamisesta projektissa ja projektin etenemisen viestinnässä

9.2 PROJEKTIN KUSTANNUKSET

Cavalierien roturisteytysprojektiin liittyy riskejä. Parhaiten mitattavissa oleva riski liittyy kustannuksiin. On mahdollista, että yksilöitä laajasti tutkittaessa, nousee esiin ominaisuus, joka estää niiden käytön roturisteytyksessä. On myös mahdollista, että jokaisesta F1-F4 pentueesta ei synny yhtään jatkojalostukseen sopivaa yksilöä.

Roturisteytyspentueen suunnittelu ja toteutus edellyttää, että yhdistelmän molemmat osapuolet täyttävät cavalierin PEVISA-vaatimukset. Terveystutkimukset sisältävät syringomyelia-, sydän-, silmä- ja polvitutkimukset. Näiden lisäksi saattaa olla tarvetta geenitesteihin. Arviot F1-polven molempien vanhempien terveys- ja luonnetutkimuskustannuksille riippuvat vanhemmille jo aiemmin teetetyistä ja voimassa olevista tutkimuksista.

Koska seuraavien sukupolvien tarkka terveystutkiminen on erittäin tärkeää sekä potentiaalisten jalostusyksilöiden seulomiseksi että projektin onnistumisen arvioimiseksi, on syytä laajentaa jo yhdistyksessä käytössä olevaa terveystukikäytäntöä soveltuvien osin myös roturisteytyspentueiden tukemiseen.

10 AIKATAULU

Jotta päästään asetettuun tavoitteeseen F1-pentueiden määrän osalta vuoteen 2030 mennessä, vaatisi tämä vuosittain vähintään kolmen uuden risteytyspentueen syntymistä. Koska projektin pääasiallisena tavoitteena on saavuttaa risteytyslinjan eteneminen F4-sukupolveen asti, tapahtuu tämä noin 12 vuoden päästä ensimmäisen polven syntymästä. Kyseessä on siis projekti, jonka ensimmäisiä lopullisia tuloksia voidaan analysoida vasta yli vuosikymmenen päästä.

Ensimmäinen roturisteytysprojektiin kuuluva cavalier-beagle-pentue syntyi vuonna 2023.

Jotta asetettuihin tavoitteisiin päästään, vaaditaan pitkäjänteistä sitoutumista risteytysprojektiin.

LIITTEET

LIITE 1 HYVÄKSYTYT RISTEYTYSRODUT

Beagle

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2023

Beagle on ensisijaisesti jänistä ajava metsästyskoira. Rotu on kuitenkin selvästi jakautunut käyttö- ja näyttelylinjaisiin useimmissa maissa. Pohjoismaista Suomessa jako on hyvin selvä.

Rotuyhdistys: Suomen Beaglejärjestö

Nettisivut: www.beaglejarjesto.fi

Pevisa: Ei ole

Luonne: Beagle on perusluonteeltaan iloinen, sopeutuva ja seurallinen rotu, joka tarvitsee johdonmukaisen tapakasvatuksen itsepäisyytensä vuoksi. Metsästyskoirana rotu omaa erittäin vahvan riistavietin. Viihtyy erinomaisesti muiden koirien seurassa ja isossakin laumassa. (Hankikoiri.fi) Beaglejärjestön sivuilla luonnetta kuvaillaan seuraavin adjektiivein: rohkea ja hyvin aktiivinen, sisukas ja määrätietoinen. Valpas, älykäs, tasapainoinen ja ystävällinen. Ei vihainen eikä arka.

Terveystestit

- Selkäongelmia jonkin verran, samoin kuin lyhyitä ja käyriä etujalkoja
- Retrogeeni kromosomissa 12 lisää välilevytyrjän riskiä - löytyy monista roduista ja käytännössä 100 % beagleista
- Epilepsiaa on tutkittu joitain vuosia, ja sitä esiintyy vähän (Suomen Beaglejärjestö)

Sydän (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti sydänkuunneltuja koiria oli yhteensä 94 kpl, näistä kahdella kuului sivuääni, joista toinen oli sydänultrassa todettu fysiologiseksi. Muutama vanhempi koiraa lukuun ottamatta kaikki ovat olleet tutkittaessa 1-5-vuotiaita.

Polvet (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013-2022 aikana yhteensä 148 kpl, joista 141 kpl eli 95 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 7 kpl, 5 %. (Cavalieilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 2887 koiraa, joista 2625 eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 162 koiralla, 6 %. Tuloksen 2 oli saanut 86 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 14 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 beagleja tutkittiin 160 kpl, terveiksi todettiin 124 kpl eli noin 76 %. (Cavalieja tutkittiin 2786 kpl, terveiksi todettiin 1829, eli noin 66 %.)

- Distichiasis 26 kpl (cavalieilla 548 kpl)
- Katarakta 4 kpl (kortikaalinen/posterior polaarinen katarakta 3 kpl, totaali 1 kpl) - (cavalieilla 71 kpl, totaali 1 kpl)

Lonkat (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 beagleja tutkittiin 164 kpl. Yleisin tulos oli C (68 kpl, 41 %). A-B-tulos oli 76 koiralla, 46 %, ja D-E 20 kpl, 12 %. (Samalla ajanjaksolla cavalierreja tutkittiin 72 kpl. Yleisin tulos oli B - 27 kpl eli 38 %)

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Beaglen keskimääräinen elinikä on 11 vuotta. Cavalierien keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Beaglen kuolinsyitä oli 2013 - 2022 ilmoitettu 1035 kpl (cavalierien 1757 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 250 kpl. Toiseksi yleisin oli kasvainsairaudet, syöpä, 176 kpl, ja kolmanneksi yleisin "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu", 145 kpl. Sydänsairauksia kuolinsyynä oli ilmoitettu 40 kpl, keskimääräinen elinikä 11 vuotta 11 kuukautta. Hermostollisia sairauksia (näistä epilepsia 5 kpl) oli ilmoitettu 14 kpl, keskimääräinen elinikä 9 vuotta 8 kuukautta.

Tapaturmassa tai liikennevahingossa oli kuollut 102 koiraa, eli noin 10 % vuosina 2013 - 2022 kuolleeksi ilmoitetuista. Näiden keski-ikä oli 5 v 7 kk.

Nuorimpana beagle kuolee pennun synnyynnäisen vian tai epämuodostuman vuoksi 1 vuoden ja 9 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 13 vuoden ja 7 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnyynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 2 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 13 vuoden ja 7 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Beagle 14 kpl, keskim. elinikä 9 v 8 kk
 - Cavalier 64 kpl, keskim. elinikä 7 v 3 kk
- Sydänsairaus
 - Beagle 40 kpl, keskim. elinikä 11 v 11 kk
 - Cavalier 455 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Silmäsairaus
 - Beagle 4 kpl, keskim. elinikä 10 v 6 kk
 - Cavalier 4 kpl, keskim. elinikä 7 v 6 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Beagle 16 kpl, keskim. elinikä 9 v 4 kk
 - Cavalier 32 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Selkäsairaudet
 - Beagle 11 kpl, keskim. elinikä 8 v 6 kk
 - Cavalier 22 kpl, keskim. elinikä 9 v 10 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Beagle 176 kpl, keskim. elinikä 11 v
 - Cavalier 155 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Beagle 250 kpl, keskim. elinikä 13 v 7 kk
 - Cavalier 314 kpl, keskim. elinikä 12 v 8 kk

Perhoskoira (Papillon & Phalène)

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2023

Perhoskoira on keskiajalta peräisin oleva seurakoira. Ensimmäinen rotumääritelmä jo vuonna 1897, riippuvakorvainen muunnos phalène ja pystykorvainen Papillon.

Rotujärjestö: Suomen Papillon- ja Phalèneyhdistys ry

Nettisivut: <https://www.spphy.fi/>

Pevisa: Pentujen vanhemmista tulee olla astutushetkellä voimassa oleva polvitarkastuslausunto ja silmätarkastuslausunto. Silmätarkastus voidaan tehdä aikaisintaan 12 kk iässä ja lausunto on voimassa 24 kk. (1.1.2021 alkaen)

Luonne: Perhoskoira on iloinen, mutkaton, vilkas, hyvin seurallinen ja ystävällinen, suoraan seurankipeä. Se rakastaa leikkimistä ja juoksua.

Terveystestä

”Papillonit ja phalènet ovat varsin terveitä rotuja. Perinnöllisinä sairauksina esiintyy jonkin veran polvilumpioiden sijoiltaan luiskahtamista (luxatio patella) ja PRA:ta (etenevä verkkokalvon surkastuma) ... Joitakin yksittäisiä sydänvika- ja epilepsiatapauksia sekä tiettävästi yksi maksa-sairaustapaus on vuosien saatossa raportoitu, mutta selkeitä sydänvika- tai epilepsialinjoja ei ole olemassa.” (Lähde: SPPHY ry)

Muunnosten väliset risteytykset sallitaan. Risteytyksestä syntyvät pennut rekisteröidään emän mukaiseen muunnokseen. Korvien asennon perusteella papilloneita ja phalèneja voidaan siirtää rodusta toiseen, ks. koirarekisteriohjeen kohta 5.4.

Sydän (lausuntovuosi 2013-2022)

Lausuntovuosina 2013-2022 virallisia sydäntutkimuksia tehtiin 230 kpl, 204 koiralle. Viidessä tutkimuksessa sivuääni todettiin 4 eri koiralla. Kaksi näistä koirista tutkittiin ultraäänitutkimuksella ja koirilla todettiin mvd. Koirat olivat tutkimushetkellä iältään 8 ja 10 vuotta. Yhdellä koirasta todettiin ultraäänitutkimuksella sivuäänen olevan fysiologinen. Yksi koira on tutkimushetkellä ollut 12-vuotias ja tämän osalta ei lisätietoa sivuäänen laadusta tai syystä.

Polvet (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013-2022 aikana yhteensä 1366 kpl, joista 1206 kpl eli 88 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 81 kpl, 6 %. Aste 2 oli 54 tutkitulla (4 %) ja patellaluksaatioaste 3-4 tai operoitu oli 25 koiralla. (Cavalieireilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 2887 koiraa, joista 2625 kpl eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 162 koiralla, 6 %. Tuloksen 2 oli saanut 86 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 14 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 papilloneja/phalèneja tutkittiin 1505 kpl, terveiksi todettiin 1371 kpl eli noin 91 %. (Cavalieraja tutkittiin 2786 kpl, terveiksi todettiin 1825, eli noin 66 %.)

- Caruncular trichiasis 14 kpl (cavalieereilla 9 kpl)
- GRD 4 kpl (cavalieereilla 65 kpl)
- Distichiasis 37 kpl (cavalieereilla 548 kpl)
- Katarakta 21 kpl (kortikaalinen/posterior polaarinen 20 kpl, synnynnäinen 1 kpl) - (cavalieereilla 71 kpl, totaali 1 kpl)
- Lasiaisen rappeuma 20 kpl
- PRA 4 kpl (cavalieereilla 4 kpl)
- Puutteellinen kyynelkanava aukko 27 kpl (cavalieereilla 69 kpl)

Lonkat (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 papilloneja/phalèneja tutkittiin 68 kpl. Yleisin tulos oli A (41 kpl, 60 %). B-tulos oli 19 koiralla, 26 %, C yhdeksällä (13 %). (Samalla ajanjaksolla cavalieereja tutkittiin 72 kpl. Yleisin tulos oli B - 27 kpl eli 38 %)

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Papillonin/phalènen keskimääräinen elinikä on 11 vuotta 5 kk. Cavalierien keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Kuolinsyitä oli 2013 - 2022 ilmoitettu 558 kpl (cavalierien 1757 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 139 kpl. Toiseksi yleisin oli "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu" 84 kpl, ja kolmanneksi yleisin kasvainsairaudet, syöpä, 73 kpl. Sydänsairauksia kuolinsyynä oli ilmoitettu 23 kpl, keskimääräinen elinikä 11 vuotta 9 kuukautta. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 8 kpl, keskimääräinen elinikä 6 vuotta 3 kuukautta. Hermostollisia sairauksia oli eriteltynä epilepsia 5 kpl, muissa vesipää, pikkuaivotulehdus ja CECS.

Tutkitulla ajanjaksolla papillon/phalène on kuollut nuorimmillaan pennun synnynnäisen vian tai epämuodostuman vuoksi 2 vuoden ikäisenä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 13 vuoden ja 10 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 2 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 8 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Papillon/phalène 8 kpl, keskim. elinikä 6 v 3 kk
 - Cavalier 64 kpl, keskim. elinikä 7 v 3 kk
- Sydänsairaus
 - Papillon/phalène 23 kpl, keskim. elinikä 11 v 9 kk
 - Cavalier 455 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Papillon/phalène 7 kpl, keskim. elinikä 9 v 3 kk
 - Cavalier 32 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Papillon/phalène 73 kpl, keskim. elinikä 11 v 7 kk
 - Cavalier 155 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Papillon/phalène 139 kpl, keskim. elinikä 13 v 10 kk
 - Cavalier 314 kpl, keskim. elinikä 12 v 8 kk

Tanskalais-ruotsalainen pihakoira

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2023

”Pihakoira hyväksyttiin 5.7.2008 FCI:n väliaikaisesti hyväksytyjen rotujen listalle. ... huhtikuun 29. päivänä 2019 FCI:n yleiskokous Kiinan Shanghaissa virallisti rodun.”

Nettisivut: <https://www.pihakoirat.net/>

Pevisa: Pentujen vanhemmista tulee olla ennen astutusta annettu lonkkakuvauslausunto (raja-arvo: tuloksen C saanut koira tulee yhdistää tuloksen A tai B saaneeseen) ja astutus-hetkellä voimassa oleva polvitarkastuslausunto (raja-arvo: tuloksen 1 saanut koira tulee yhdistää tuloksen 0 saaneeseen) sekä silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto on voimassa 24 kk. (1.1.2021 alkaen)

Luonne: Seurallinen ja miellyttävä, osallistuu aktiivisesti kaikkeen ihmisten ja muiden kotieläinten kanssa puuhailuun. Vilkas perusluonne, älykäs, energinen, valpas, tarkkaavainen ja eloisa. Varsinaista riistaviettä tyypillisellä pihakoiralla ei ole. Tasapainoinen, avoin ja ystävällinen. (Luonnetesti ihanneprofiili: <https://www.pihakoirat.net/rotu/luonne/ihanneprofiilit/>)

Terveydestä

- Patellaluksaatio
- Lonkkaniveldysplasia
- Silmätaudit
 - PLL eli primaarinen linssiluksaatio, geenitesti vuodesta 2017
 - Distichiasis
 - Lasiaisen rappeuma
 - Katarakta eli harmaakaihi
 - Etenevä verkkokalvon surkastuma eli PRA
 - Retinan dysplasia (RD)
 - Sarveiskalvon dystrofia

Huomio: ”Vuonna 2019 laaditun laajan terveystarkastuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että allergisten ja allergiaoireista kärsivien koirien määrä populaatiossa on hälyttävä. Jopa 9 % terveystarkastuksen koirista kärsii todetusta allergiasta/atopiasta ja allergiaoireista kärsiviä koiria tarkastuksen koirista on jopa viidennes, 20 %. Ongelmana on myös allergisten koirien jalostuskäyttö.”

Terveystarkastus 2019 (yhteensä 631 koiraa): https://bin.yhdistys-avain.fi/1589128/xjJQj44YqIKdNTqGPijV0Tytfh/Pihaus_1_2020_Terveystarkastus_2019_yhteen-veto.pdf

Rotujärjestön ylläpitämä terveystarkastus: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vT984LrEgpIK7NehBrCi96hU8SrnVICg9XBrxBneJACwL7EYx760wkCsY2IpwQAQYdVShIGvEt-IfWv4/pubhtml?gid=0&single=true>

Sydän (lausuntovuosi 2013 – 2022)

Lausuntovuosina virallisia sydäntutkimuksia on tehty 52kpl, yhteensä 49 koiralle. Sivuääni on todettu 5 tutkimuksessa, 3 eri koiralla. 2 koiralla aiemmin todetun sivuäänien syy on tutkittu ultraäänitutkimuksella. Näistä toisella on todettu sivuäänien olevan fysiologinen ja toisella todettu ultraäänitutkimuksessa eteisväliseinäjä. Yhdellä koiralla sivuäänien syytä ei ole tarkemmin selvitetty virallisella sydäntutkimuksella, koira on ollut iältään sydänlausunnon saadessaan 9 vuotta.

Polvet

Virallisesti polvitutkittuja oli 10 vuoden aikana yhteensä 1084 koiraa. 0-polvisia oli joka vuonna yli 91–97 % tutkituista. (Cavalieereilla on samalla ajanjaksolla tutkittu 3380 koiraa joista 89–93 % oli 0-polvisia.)

Silmät

10 vuoden aikana pihakoiria tutkittiin 900, terveiksi todettiin 803, eli 89 %. (Cavalieereja tutkittiin 3284 kpl, terveiksi todettiin 2182, eli 66 %.) Toisinpäin: silmänsairaita pihakoiria oli 11 %, cavalieereja 44 %.

- PLL eli primaarinen linssiluksaatio: 3 kpl (cavalieereilla 1)
- Distichiasis: 55 kpl (cavalieereilla 652)
- Lasiaisen rappeuma: 6 kpl (cavalieereilla 3)
- Katarakta eli harmaakaihi: 8 kpl (kaikki kaihit, todetut ja epäilyttävät), (cavalieereilla 124)
- Etenevä verkkokalvon surkastuma eli PRA: 1 kpl "PRA epäilyttävä", todettu kahdessa uusintatutkimuksessa terveeksi (cavalieereilla 5)
- Retinan dysplasia (RD): 1 kpl (cavalieereilla 149)
- Sarveiskalvon dystrofia: 0 kpl (cavalieereilla 232)

Lonkat

Pihakoiria lonkkakuvattiin 10 vuoden aikana 842 kpl. A- ja B-lonkkaisia on eniten, mutta C:t ovat lähteneet viime vuosina nousuun. Cavalieereja lonkkakuvattiin 74 kpl: eniten B- ja C-lonkkaisia.

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Pihakoirien keskimääräinen elinikä on 8 vuotta 10 kuukautta. Cavalierien 9 vuotta 7 kuukautta. Pihakoirien kuolinsyytä oli 10 vuoden aikana ilmoitettu 99 kpl (cavalierien 1560 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 22 kpl. Toiseksi yleisin oli kuolinsyytä ei ole ilmoitettu, 18 kpl, ja kolmanneksi yleisin kasvainsairaudet, syöpä, 13 kpl. Sydänsairauksia on ilmoitettu 3 kpl (keskim. elinikä 5 vuotta 7 kuukautta)

Nuorimpana pihakoira kuolee hermostolliseen sairauteen (epilepsia) 1 vuoden ja 4 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollisesti tai lopetettuna) 14 vuoden ja 7 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 7 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollisesti tai lopetettuna) 12 vuoden ja 6 kuukauden iässä.)

Kuolinsyyvertailua:

- Hermostollinen sairaus
 - Pihakoira 2 kpl (epilepsia), keskim. elinikä 1v 4kk
 - Cavalier 68 kpl, keskim. elinikä 6v 6kk
- Sydänsairaus
 - Pihakoira 3 kpl, keskim. elinikä 5v 7kk
 - Cavalier 365 kpl, keskim. elinikä 10v 0kk
- Silmänsairaus
 - Pihakoira 4 kpl, keskim. elinikä 10v 3kk
 - Cavalier 2 kpl, keskim. elinikä 3v 5kk
- Luusto- ja nivelsairaus
 - Pihakoira 5 kpl, keskim. elinikä 4v 11kk
 - Cavalier 27 kpl, keskim. elinikä 8v 3kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Pihakoira 13 kpl, keskim. elinikä 10v 7kk
 - Cavalier 137 kpl, keskim. elinikä 10v 0kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Pihakoira 22 kpl, keskim. elinikä 14v 7kk
 - Cavalier 280 kpl, keskim. elinikä 12v 6kk

Tiibetinterrieri

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2023

Tiibetinterrieri on ennen kaikkea seurakoira. Nimestään huolimatta se ei ole terrieri, eikä sillä ole merkittävää saalistusviettiä. Alkuperältään tiibetinterrieri on ihmisen seuralainen, paimenkoira ja vahti. (Hankikoira.fi)

Rotuyhdistys: Tiibetinterrierit ry

Kotisivut: www.tiibetinterrierit.com

Pevisa: Molemmilla vanhemmilla tulee olla ennen astutusta annetut lonkka- ja kyynärnivel-lausunnot, sekä astutushetkellä voimassa olevat polvi- ja silmätarkastuslausunnot. (1.1.2023 alkaen)

Luonne: Tiibetinterrieri on vilkas, hyväluonteinen, uskollinen seurakoira. Se on älykäs ja rohkea, mutta ei terävä eikä tappelunhaluinen. Tiibetinterrieri voi olla pidättyväinen vieraita kohtaan - luonteeseen onkin kiinnitettävä erityistä huomiota käytettäessä tiibetinterrieriä cavalierien roturisteytykseen.

Terveystestä

Tiibetinterrieri on perusterve, pitkäikäinen, elinvoimainen ja lisääntymiskykyinen rotu. Rodun sairaudet ovat usein lieviä tai keskivaikeita, eivätkä asianmukaisella hoidolla uhkaa koiran elämää. Kyynär- ja lonkkavikoja esiintyy jonkin verran, molempia noin 15 %:lla tutkituista. Terveyskyselyiden mukaan suurin osa terveysongelmista liittyy allergioiden ja immunologisten ongelmien aiheuttamiin oireisiin. (Hankikoira.fi)

Sydän (lausuntovuosi 2013 – 2022)

Lausuntovuosien 2013- 2022 aikana virallisia sydäntutkimuksia tehty 199kpl 189 koiralle. Sivuäänellisiä tuloksista on 7 kpl, joissa kahden koiran kohdalla on myöhemmin ultraäänitutkimuksessa todettu sivuäänen olevan fysiologinen tai sitä ei ole kuultu ollenkaan. Muiden sivuäänellisenä tutkittujen koirien osalta ei ole tietoa saatavilla onko kuultu sydämen sivuääniä johonkin sydänsairaudesta ja jos, niin mistä. Tuloksien valossa voidaan kuitenkin todeta, ettei cavalierilla perinnölliseksi luokiteltua sydämen varhaista läppärappeumasairautta tavata tiibetinterriereillä.

Polvet (lausuntovuosi 2013 – 2022)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013-2022 aikana yhteensä 568 kpl, joista 555 kpl eli 98 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 11 kpl, 2 %. (Cavalierilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 2887 koiraa, joista 2625 kpl eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 162 koiralla, 6 %. Tuloksen 2 oli saanut 86 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 14 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013 – 2022)

Vuosina 2013 - 2022 tiibetinterrierejä tutkittiin 1001 kpl, terveiksi todettiin 893 kpl eli noin 89 %. (Cavalierieja tutkittiin 2786 kpl, terveiksi todettiin 1825, eli noin 66 %.)

- Distichiasis 41 kpl (cavalierieilla 548 kpl)
- PPM iris - iris 19 kpl (cavalierieilla 3 kpl)
- Katarakta 9 kpl (kortikaalinen/posterior polaarinen 7 kpl, totaali 2 kpl) - (cavalierieilla 71 kpl, totaali 1 kpl)
- PRA 2 kpl (cavalierieilla 4 kpl)
- Puutteellinen kyynelkanava aukko 25 kpl (cavalierieilla 69 kpl)

Lonkat (lausuntovuosi 2013 – 2022)

Vuosina 2013 - 2022 tiibetinterrierejä tutkittiin 461 kpl. Yleisin tulos oli A (215 kpl, 47 %). B-tulos oli 161 koiralla, 35 %, C 55:lla (12 %) ja D-E 30 koiralla. (Samalla ajanjaksolla cavalierieja tutkittiin 72 kpl. Yleisin tulos oli B - 27 kpl eli 38 %)

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Tiibetinterrierin keskimääräinen elinikä on 11 vuotta 2 kk. Cavalierien keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Tiibetinterrierin kuolinsyitä oli 2013 - 2022 ilmoitettu 320 kpl (cavalierien 1757 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli kasvainsairaudet, syöpä, 77 kpl. Toiseksi yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus) 73 kpl, ja kolmanneksi yleisin "kuolinsyitä ei ole ilmoitettu" 60 kpl. Sydänsairauksia kuolinsyynä oli ilmoitettu 4 kpl, keskimääräinen elinikä 12 vuotta 9 kuukautta. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 1 kpl, elinikä 13 vuotta 8 kuukautta.

Tutkitulla ajanjaksolla tiibetinterrieri on kuollut nuorimmillaan pennun synnynnäisen vian tai epämuodostuman vuoksi 2 vuoden ja 2 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 13 vuoden ja 10 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 2 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 8 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Tiibetinterrieri 1 kpl, elinikä 13 v 8 kk
 - Cavalier 64 kpl, keskim. elinikä 7 v 3 kk
- Sydänsairaus
 - Tiibetinterrieri 4 kpl, keskim. elinikä 12 v 9 kk
 - Cavalier 455 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Tiibetinterrieri 11 kpl, keskim. elinikä 7 v 4 kk
 - Cavalier 32 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Tiibetinterrieri 77 kpl, keskim. elinikä 10 v 11 kk
 - Cavalier 155 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Tiibetinterrieri 73 kpl, keskim. elinikä 13 v 10 kk
 - Cavalier 314 kpl, keskim. elinikä 12 v 8 kk

Japaninpystykorva

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2023

Japaninpystykorva kuuluu FCI-5 ryhmään eli pystykorviin. Japaninpystykorvia on aikoinaan käytetty Japanissa pihavahteina, mutta nykyään se on puhtaasti seurakoira. (Hankikoira.fi)

Rotuyhdistys: Suomen Japaninpystykorvayhdistys ry

Nettisivut: www.japaninpystykorva.fi

Pevisa: Ei ole

Luonne: Japaninpystykorva on luonteeltaan iloinen, hyvin seurallinen, kotiväkeensä kiintyvä ja valpas. Vieraisiin se saattaa suhtautua hieman varautuneesti. Ominaisuus vahtia esim. pihaa ja ilmoittaa vieraista haukkumalla vaihtelee eri yksilöillä, mutta kaikki haukkuvat jonkin verran. Japaninpystykorva on aktiivinen, eikä sovi "sohvakoiraksi". Se tarvitsee kohtuullisen määrän liikuntaa ja muuta toimintaa. (Japaninpystykorvayhdistys)

Terveydestä

Japaninpystykorva on anatomialtaan ns. normaali koira, eikä sillä ole terveysongelmille altistavia liioiteltuja piirteitä. Rodun terveystilanne on tällä hetkellä hyvä. (Hankikoira.fi)

Sydän (lausuntovuosi 2013-2022)

Yhteenvedo: Lausuntovuosina 2013-2022 virallisia sydäntutkimuksia on tehty 125kpl, 121 koiralle. Sivuäänellisiä tuloksia on yhteensä neljä, joista kolme on todettu iäkkäämmillä koirilla. Yksi 8-vuotiaana ja kaksi 12-vuotiaana. Yksi nuorella iällä sivuäänituloksen saanut koira on myöhemmin ultraäänitutkimuksella todettu terveeksi.

Polvet (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013-2022 aikana yhteensä 529 kpl, joista 418 kpl eli 79 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 73 kpl, 14 %. Aste 2 oli 34 tutkitulla (6 %) ja patellaluksaatioaste 3 oli neljällä koiralla. (Cavalieereilla oli samalla ajanjaksoa tutkittu 2887 koiraa, joista 2625 kpl eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 162 koiralla, 6 %. Tuloksen 2 oli saanut 86 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 14 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 japaninpystykorvia tutkittiin 289 kpl, terveiksi todettiin 252 kpl eli noin 87 %. (Cavalieereja tutkittiin 2786 kpl, terveiksi todettiin 1825, eli noin 66 %.)

- Distichiasis 13 kpl (cavalieereilla 548 kpl)
- PPM iris - iris 6 kpl (cavalieereilla 3 kpl)
- Katarakta 14 kpl (kortikaalinen/posterior polaarinen) - (cavalieereilla 71 kpl, totaali 1 kpl)
- PRA 1 kpl (cavalieereilla 4 kpl)

Lonkat (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 japaninpystykorvia tutkittiin 254 kpl. Yleisin tulos oli B (98 kpl, 39 %). C-tulos oli 77 koiralla, 30 %, A 70:lla (28 %) ja D 9 koiralla. (Samalla ajanjaksolla cavalierreja tutkittiin 72 kpl. Yleisin tulos oli B - 27 kpl eli 38 %)

Kuolinsyyt, (haettu kuolinvuoden perusteella)

Japaninpystykorvan keskimääräinen elinikä on 11 vuotta 3 kk. Cavalierien keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Japaninpystykorvan kuolinsyitä oli 2013 - 2022 ilmoitettu 296 kpl (cavalierien 1757 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 95 kpl. Toiseksi yleisin oli "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu" 43 kpl, ja kolmanneksi yleisin kasvainsairaudet, syöpä, 42 kpl. Sydänsairauksia kuolinsyynä oli ilmoitettu 25 kpl, keskimääräinen elinikä 11 vuotta 3 kuukautta. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 2 kpl, keskimääräinen elinikä 8 vuotta 8 kuukautta.

Tutkitulla ajanjaksolla japaninpystykorva on kuollut nuorimmillaan pennun synnynnäisen vian tai epämuodostuman vuoksi 2 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 13 vuoden ja 10 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 2 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 8 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Japaninpystykorva 2 kpl, keskim. elinikä 8 v 8 kk
 - Cavalier 64 kpl, keskim. elinikä 7 v 3 kk
- Sydänsairaus
 - Japaninpystykorva 25 kpl, keskim. elinikä 11 v 3 kk
 - Cavalier 455 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Japaninpystykorva 10 kpl, keskim. elinikä 9 v
 - Cavalier 32 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Japaninpystykorva 42 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
 - Cavalier 155 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Japaninpystykorva 95 kpl, keskim. elinikä 13 v 10 kk
 - Cavalier 314 kpl, keskim. elinikä 12 v 8 kk

Villakoira

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2023

Alun perin villakoira on kehitetty vesilintujen metsästykseen, mutta sittemmin siitä on tullut suosittu seurakoira. Kokomuunnoksia on neljä: toyvillakoira, kääpiövillakoira, keskikokoinen villakoira ja isovillakoira. Cavalierien roturisteytykseen soveltuvat kokomuunnokset ovat käytännössä kääpiö ja keskikokoinen, joten terveystilastojen tarkastelussa on keskitytty niihin.

Rotuyhdistys: Suomen Villakoirakerho

Nettisivut: www.villakoirakerho.com

Pevisa: Ei ole

Luonne: Villakoira tunnetaan uskollisena, oppivaisena ja helppona kouluttaa, minkä vuoksi se sopii erityisen hyvin seura- ja harrastuskoiraksi. Luonne on iloinen ja vilkas, koira nauttii keskipisteenä olemisesta ja se on miellyttämishaluinen (Hankikoira.fi)

Terveystiedot: Villakoira on rakenteeltaan tasapainoinen ja sopusuhtainen, eikä sillä ole terveysongelmille altistavia liioiteltuja piirteitä. Villakoiraa pidetään varsin perusterveenä rotuna. Jalostussuositukset ovat jonkin verran kokomuunnoksesta riippuvaisia.

Villakoira, kääpiö

Sydän (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti sydänkuunneltuja koiria oli yhteensä 242 kpl. Ikähaarukka oli 1-11 vuotta painotuen kuitenkin 1-5-vuotiaisiin. Kahdeksalla kuului sivuääni - yksi oli sydänultrassa todettu fysiologiseksi ja yksi synnynnäisestä kammioväliseinämäreiästä johtuvaksi.

Polvet (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013-2022 aikana yhteensä 1801 kpl, joista 1606 kpl eli 89 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 146 kpl, 8 %. Aste 2 oli 42 tutkitulla (2 %) ja patellaluksaatioaste 3 tai operoitu seitsemällä koiralla. (Cavalieilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 2887 koiraa, joista 2625 kpl eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 162 koiralla, 6 %. Tuloksen 2 oli saanut 86 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 14 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 kääpiövillakoiria tutkittiin 2350 kpl, terveiksi todettiin 1542 kpl eli noin 66 %. (Cavalieja tutkittiin 2786 kpl, terveiksi todettiin 1825, eli noin 66 %.)

- Distichiasis 706 kpl (cavalieilla 548 kpl)
- Ektooppinen cilia 21 kpl (cavalieilla 13 kpl)
- PPM iris - iris 40 kpl (cavalieilla 3 kpl)
- Katarakta 36 kpl (kortikaalinen/posterior polaarinen) (cavalieilla 71 kpl, totaali 1 kpl)
- Puutteellinen kyynelkanava aukko 27 kpl (cavalieilla 69 kpl)

Lonkat (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 kääpiövillakoiria tutkittiin 391 kpl. Yleisin tulos oli A (208 kpl, 53 %). B-tulos oli 122 koiralla, 31 %, C 56:lla (14 %) ja D 5 koiralla. (Samalla ajanjaksolla cavalieja tutkittiin 72 kpl. Yleisin tulos oli B - 27 kpl eli 38 %)

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Kääpiövillakoiran keskimääräinen elinikä on 11 vuotta 9 kk. Cavalierien keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Kääpiövillakoiran kuolinsyitä oli 2013 - 2022 ilmoitettu 659 kpl (cavalierien 1757 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 220 kpl. Toiseksi yleisin oli "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu" 101 kpl, ja kolmanneksi yleisin kasvainsairaudet, syöpä, 69 kpl. Sydänsairauksia kuolinsyynä oli ilmoitettu 36 kpl, keskimääräinen elinikä 11 vuotta 6 kuukautta. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 9 kpl, keskimääräinen elinikä 8 vuotta 11 kuukautta. Hermostollisia sairauksia oli eriteltynä epilepsia 4 kpl, oireileva Chiarin malformaatio/syringomyelia 1 kpl ja loput 4 kpl muu hermostollinen sairaus. Chiarin malformaatiota ja syringomyeliata ei yleisesti pidetä villakoiran sairauksina. Jalostustietojärjestelmästä löytyi kolme kuvaustulosta vuosilta 2013 - 2022, ja näistä kaikilla oli CM aste 2. 1,5-vuotias oireileva oli SM2, 6-vuotias oireileva SM1, ja 7-vuotias oireeton SM0.

Tutkitulla ajanjaksolla kääpiövillakoira on kuollut nuorimmillaan petovahingon vuoksi 1 vuoden ja 3 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 14 vuoden ja 4 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnytyksenäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 2 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 8 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Kääpiövillakoira 9 kpl, keskim. elinikä 8 v 11 kk
 - Cavalier 64 kpl, keskim. elinikä 7 v 3 kk
- Sydänsairaus
 - Kääpiövillakoira 36 kpl, keskim. elinikä 11 v 6 kk
 - Cavalier 455 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Kääpiövillakoira 26 kpl, keskim. elinikä 8 v 1 kk
 - Cavalier 32 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Kääpiövillakoira 69 kpl, keskim. elinikä 11 v 10 kk
 - Cavalier 155 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Kääpiövillakoira 220 kpl, keskim. elinikä 14 v 4 kk
 - Cavalier 314 kpl, keskim. elinikä 12 v 8 kk

Villakoira, keskikokoinen

Sydän (lausuntovuosi 2013-2022)

Lausuntovuosina 2013-2022 on virallisia sydäntutkimuksia tehty 252 kpl, 243 koiralle. Sydäntutkimuksessa sivuääni on kuulunut 10 tutkimuksessa. Sivuaänituloksissa kaksi tutkimusta kuuluu samalle koiralle, jolla myöhemmin ultraäänitutkimuksessa sivuäänen on todettu olevan fysiologinen. Kaiken kaikkiaan fysiologisia sivuääniä kaikista sivuääni tuloksista on 3kpl, jotka kaikki on todettu nuorilla koirilla. MVD on ultraäänitutkimuksessa todettu kahdella koiralla reippaan 8 vuoden ja 10 vuoden iässä.

Polvet (lausuntovuosi 2013-2022)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013 - 2022 aikana yhteensä 1265 kpl, joista 1185 kpl eli 94 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 59 kpl, 5 %. Aste 2 oli 11 tutkitulla (1 %) ja patellaluksaatioaste 3-4 tai operoitu kymmenellä koiralla. (Cavaliereilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 2887 koiraa, joista 2625 kpl eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 162 koiralla, 6 %. Tuloksen 2 oli saanut 86 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 14 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 -2022 keskikokoisia villakoiria tutkittiin 1607 kpl, terveiksi todettiin 1213 kpl eli noin 75 %. (Cavalieraja tutkittiin 2786 kpl, terveiksi todettiin 1825, eli noin 66 %.)

- Distichiasis 302 kpl (cavalierilla 548 kpl)
- Ektooppinen cilia 11 kpl (cavalierilla 13 kpl)
- Katarakta 20 kpl (kortikaalinen/posterior polaarinen 19 kpl, totaali 1 kpl) - (cavalierilla 69 kpl)
- Näköhermon vajaakehitys/mikropapilla 8 kpl (cavalierilla 0 kpl)
- PPM, Iris - Iris 35 kpl (cavalierilla 3 kpl)
- Puutteellinen kyynelkanavan aukko 36 kpl (cavalierilla 69 kpl)

Lonkat (lausuntovuosi 2013-2022)

Vuosina 2013 - 2022 keskikokoisia villakoiria tutkittiin 881 kpl. tulokset olivat jakautuneet varsin tasaisesti A-C-välille A-tuloksen ollessa kuitenkin yleisin (292 kpl, 33 %). B-tuloksen oli saanut 287 kpl, 33 %, ja C-tuloksen 267 kpl, 30 % D-tuloksia oli 33 kpl, 4 %, ja E 2 kpl. (Samalla ajanjaksolla cavalieraja tutkittiin 72 kpl. yleisin tulos oli B - 27 kpl eli 38 %)

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Keskikokoisen villakoiran keskimääräinen elinikä on 11 vuotta 4 kuukautta. Cavalierin keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Keskikokoisen villakoiran kuolinsyitä oli 2012 - 2023 ilmoitettu 502 kpl (cavalierin 1757 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 176 kpl. Toiseksi yleisin oli kasvainsairaudet, syöpä, 73 kpl, ja kolmanneksi yleisin "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu, 61 kpl. Sydänsairauksia kuolinsyynä oli ilmoitettu 16 kpl, keskimääräinen elinikä 10 vuotta 4 kuukautta. Tässä keskiarvoa laskee merkittävästi yksi 3 kuukauden iässä kuollut koira, jonka kuolinsyynä on synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 12 kpl, keskimääräinen elinikä 6 vuotta 9 kuukautta. Näistä oli eriteltynä epilepsia 7 kpl, lisäksi muutamia aivokasvainepäilyjä.

Tutkitulla ajanjaksolla keskikokoinen villakoira on keskimäärin kuollut nuorimmillaan pennun synnynnäisen kehityshäiriön vuoksi 6 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 14 vuoden ja 7 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 2 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 8 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Keskikokoinen villakoira 12 kpl, keskim. elinikä 6 v 9 kk
 - Cavalier 64 kpl, keskim. elinikä 7 v 3 kk
- Sydänsairaus
 - Keskikokoinen villakoira 16 kpl, keskim. elinikä 10 v 4 kk
 - Cavalier 455 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Keskikokoinen villakoira 24 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
 - Cavalier 32 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Keskikokoinen villakoira 73 kpl, keskim. elinikä 11 v 10 kk
 - Cavalier 155 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Keskikokoinen villakoira 176 kpl, keskim. elinikä 14 v 7 kk
 - Cavalier 314 kpl, keskim. elinikä 12 v 8 kk

Saksanpystykorva (Mittelspitz & Kleinspitz)

Hyväksytty risteytysohjelmaan 2025

Kleinspitz

Kaikki saksanpystykorvat – pomeranian, kleinspitz, mittelspitz, grosspitz ja keeshond – polveutuvat Canis familiaris palustris -rodusta. Erikokoisia pystykorvia on Saksassa perinteisesti käytetty vahti- ja pihakoirina ja 1800-luvulla pieniä yksilöitä alettiin jalostaa seura- ja näyttelykoiriksi. Jako eri rotuihin on tehty vasta 1900-luvulla, joten kleinspitz-pentueisiin saattaa edelleen syntyä joko liian pieniä tai suuria yksilöitä. (Teksti: Pienpystykorvat ry)

Nettisivut: <https://www.pienpystykorvat.fi>

Pevisa: Ei ole, mutta jalostusohjesäännön mukaan tulee tutkia polvet ja silmät ennen jalostuskäyttöä.

Luonne: Rotu on luonteeltaan hyvin vilkas ja älykäs. Ne myös kiintyvät syvästi omista- jaansa. Kleinspitz on helposti koulutettavissa, älykäs, yhteistyö- ja kontaktinhaluinen. Rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan jotkut yksilöt ovat herkkähaukkuisia. Sillä ole metsästysviettiä. Kleinspitz tulee hyvin toimeen ihmisten ja toisten koirien sekä kotieläinten kanssa. Sopeutuvaisena rotuna se on helppo ottaa mukaan kaikkialle. Kleinspitz soveltuu myös lapsiperheisiin. (Lähde: Hankikoira.fi)

Terveydestä

- Patellaluksaatio yleisin ongelma
- Lonkaniveldysplasia
- Silmänsairaudet: PRA, RD, Distichiasis/ektooppinen cilia, entropion (silmluomen sisään-päin kiertymä)
- Epilepsia yksittäistapauksina

Terveyskyselyt tulokset 1/2024: <http://www.pienpystykorvat.fi/rodut/jalostustoimikunta/terveys/>

Sydän (lausuntovuosi 2013–2022)

Lausuntovuosina 2013–2022 on virallisia sydäntutkimuksia tehty kleineille 223kpl, yhteensä 206 koiralle. Sivuäänilausunnon on saanut tänä aika yhteen 5 koiraa, joista kahdella on ultraäänitutkimuksessa todettu sivuäänien olevan fysiologinen ja kahdella koiralla on ultraäänitutkimuksessa todettu PDA. Jäljelle jäävän yhden sivuäänellisen koiran ultraäänitutkimuksesta ei ole tietoa, mutta koiralla ei ole kuultu sivuääntä myöhemmässä sydänkuuntelututkimuksessa.

Polvet (lausuntovuosi 2013–2023)

Virallisesti tutkittuja koiria oli vuosina 2013–2023 yhteensä 2087 kpl. Yleisin tulos oli 0, 1558 kpl eli 75 %. Tuloksen 1 oli saanut 274 kpl (13 %). Tuloksen 2 oli saanut 203 kpl (10 %). Myös vakavia luksaatioita, aste 3, oli lausuttu 42 kpl (2 %). Luokituksen 4 tai operoitu oli saanut 10 kpl.

Aivan viime vuosina on tapahtunut hienoista nousua 0-tuloksen saaneiden määrässä: vuonna 2022 näitä oli lausuttu 78 %, vuonna 2023 77 %.

(Cavalieereilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 3099 koiraa, joista 2821 eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 168 koiralla, 5 %. Tuloksen 2 oli saanut 93 kpl, 3 %. Patellaluksaatio 3-4 tai operoitu oli 17 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013–2023)

10 vuoden aikana kleinspitzejä tutkittiin 2149 kpl, terveiksi todettiin 1964 eli noin 91 %. (Cavalierieja tutkittiin 2997 kpl, terveiksi todettiin 1961, eli 65 %.)

- PRA 4 kpl (cavalierieilla 3)
- RD 9 kpl, kaikki mRD (cavalierieilla 125)
- Distichiasis/Ektooppinen cilia 112 kpl (cavalierieilla 619)
- Entropion eli silmäluomen sisäänpäin kiertäminen 9 kpl (cavalierieilla 15)
- Kortikaalinen/posterior polaarinen katarakta 28 kpl (cavalierieilla 81)

Lonkat (lausuntovuosi 2013–2023)

Vuosina 2013 - 2023 kleinspitzejä tutkittiin 136 kpl, viimeisenä viitenä vuotena näistä 102. Yleisin tulos oli C (73 kpl, 54 %). A-B-tuloksen on saanut 36 kpl (27 %), D-E 27 kpl (20 %) (Samalla ajanjaksolla cavalierieja tutkittiin 77 kpl. Yleisin tulos oli B - 30 kpl eli 36 %)

Kuolinsyyt (kuolinvuoden perusteella)

Kleinspitziä keskimääräinen elinikä on 10 vuotta ja 5 kuukautta. Cavalierien keskimääräinen ikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Kleinspitziä kuolinsyitä oli 10 vuoden aikana ilmoitettu 732 kpl (cavalierien 1878 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 206 kpl. Toiseksi yleisin oli "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu", 139 kpl, ja kolmanneksi yleisin tapaturma tai liikennevahinko, 70 kpl. Sydänsairauksia oli ilmoitettu 41 kpl, keskimääräinen elinikä 10 v 1 kk - näistä sydämen läppävuoto, endokardoosi 4 kpl. Synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö oli ilmoitettu 3 kpl, ja näiden keskimääräinen ikä 2 v 5 kk, mikä laskee huomattavasti sydänsairauksien takia kuolleiden keskimääräistä elinikää. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 15 kpl, keskimääräinen elinikä 5 v 6 kk. Näistä suurin osa oli epilepsia tai muu hermostollinen sairaus, yhden kuolinsyyksi on ilmoitettu oireileva Chiari ja syringomyelia.

Nuorimpana kleinspitz kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 3 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 13 vuoden ja 7 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 4 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 9 kuukauden iässä.)

- **Hermostollinen sairaus:**
 - Kleinspitz 15 kpl, keskim. elinikä 5 v 6 kk
 - Cavalier 67 kpl, keskim. elinikä 7 v 2 kk
- **Sydänsairaus**
 - Kleinspitz 41 kpl, keskim. elinikä 10 v 1 kk
 - Cavalier 486 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- **Silmäsairaus**
 - Kleinspitz 1 kpl, keskim. elinikä 5 v 2 kk
 - Cavalier 4 kpl, keskim. elinikä 7 v 6 kk
- **Luusto- ja nivelsairaudet**
 - Kleinspitz 17 kpl, keskim. elinikä 9 v 1 kk
 - Cavalier 34 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- **Kasvainsairaudet, syöpä**
 - Kleinspitz 45 kpl, keskim. elinikä 11 v 9 kk
 - Cavalier 167 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- **Vanhuus, luonnollinen tai lopetus**
 - Kleinspitz 206 kpl, keskim. elinikä 13 v 7 kk
 - Cavalier 337 kpl, keskim. elinikä 12 v 9 kk

Mittelspitz

Mittelspitz kuuluu saksanpystykorvien viisijäseniseen perheeseen, joista se on keskimäinen kokonsa puolesta ja historiallisesti se on alkuperäisin ja vanhin rotu. Virallinen rotu mittelspitzistä on tullut kuitenkin vasta vuonna 1969. (Hankikoira.fi, Mittelspitzyhdistys)

Nettisivut: <https://www.mittelspitzyhdistys.net>

Pevisa: Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla virallinen lonkkakuvauslausunto. (Pevisa 1.7.2023 alkaen)

Luonne: Luonteeltaan mittelspitz on seurallinen, uskollinen, valpas ja ystävällinen, usein suorastaan iloinen. Se tulee yleensä hyvin toimeen toisten koirien ja lasten kanssa, kunhan näihin panostetaan pennusta asti. Mittelspitz saattaa suhtautua vieraisiin hieman epäluuloisesti, mutta sen ei kuulu olla arka eikä aggressiivinen. (Lähde: Mittelspitzyhdistys) Hankikoira-sivustolla luonnetta kuvaillaan näin: Mittelspitzillä on iloinen ja omistajaansa kiintyvä, reipas ja toimielias luonne. Rodulla ei ole riistaviettiä, ja ne ovat hyviä pikkuvahteja. Saksanpystykorva on aina valpas, eloisa ja poikkeuksellisen uskollinen omistajalleen. Epäluuloisuus vieraita kohtaan ja puuttuva metsästysvietti tekevät siitä ihanteellisen kodin ja pihan vartijan. Se ei ole arka eikä aggressiivinen.

Mittelspitzillä kuvailtu epäluuloisuus vieraita kohtaan ei sinänsä tue rodun lisäämistä cavalierien roturisteytysohjelmaan. Kleinspitzeillä ei tällaista luonteenpiirrettä tavata, ja yksittäisten koirien kohdalla tehdään koon perusteella siirtoja toiseen rotuun, eli kookkaammilla kleinspitzeillä mitteleihin. Erityisesti tästä syystä katsomme aiheelliseksi hakea myös mittelspitziä hyväksytyksi roduksi ohjelmaan.

Terveydestä

- Lonkkaniveldysplasia
- Patellaluksaatio
- Silmäsairaudet
 - PRA
 - RD
 - Distichiasis/Ektooppinen cilia
 - Perinnöllinen harmaakaihi
- Yksittäistapauksina epilepsia, Addisonin tauti, SLO (kynsiä vaurioittava autoimmuunisairaus)

Sydän (lausuntovuosi 2013-2022)

Lausuntovuosina on virallisia sydäntutkimuksia tehty 396kpl, 381 koiralle. Sydämen sivuääni on todettu 19 tutkimuksessa, joista 7 tapauksessa sivuäänen on ultraäänitutkimuksessa todettu olevan fysiologinen. Yhdessä tapauksessa on todettu ultraäänitutkimuksella sivuäänen johtuvan läppärappeumasairaudesta. Tämä on todettu 7-vuotiaalla koiralla.

Polvet (lausuntovuosi 2013-2023)

Virallisesti polvitutkittuja koiria oli vuosien 2013-2023 aikana yhteensä 2984 kpl, joista 2683 kpl eli 90 % oli 0-polvisia. Patellaluksaatio aste 1 tuloksen oli saanut 205 kpl, 7 %, aste 2 83 kpl, 3 %. Aste 3-4 tai operoitu lausuntoja oli 13 kpl. (Cavalieereilla oli samalla ajanjaksolla tutkittu 3099 koiraa, joista 2821 eli 91 % oli saanut tuloksen 0. Patellaluksaatio aste 1 oli todettu 168 koiralla, 5 %. Tuloksen 2 oli saanut 93 kpl, 3 %. Patellaluksaatio aste 3-4 tai operoitu tulos oli 17 koiralla.)

Silmät (lausuntovuosi 2013-2023)

Vuosina 2013 - 2023 mittelspitzejä tutkittiin 2948 kpl, terveiksi todettiin 2738 kpl eli noin 92 %. (Cavalieria tutkittiin 2997 kpl, terveiksi todettiin 1961, eli 65 %.)

- PRA 6 kpl (cavalierilla 3)
- RD 9 kpl (cavalierilla 125)
- Distichiasis/Ektooppinen cilia 123 kpl (cavalierilla 619)
- Kortikaalinen/posterior polaarinen katarakta 16 kpl (cavalierilla 81)

Lonkat (lausuntovuosi 2013-2023)

Vuosina 2013 - 2023 mittelspitzejä tutkittiin 1489 kpl. Yleisin tulos oli C (693 kpl, 47 %). A-B-tulos oli 543 koiralla, 36 %, ja D-E 253 kpl, 17 %. (Samalla ajanjaksolla cavalieria tutkittiin 77 kpl. Yleisin tulos oli B - 30 kpl eli 36 %)

Kuolinsyyt (haettu kuolinvuoden perusteella)

Mittelspitziä keskimääräinen elinikä on 10 vuotta ja 9 kuukautta. Cavalierien keskimääräinen elinikä on 9 vuotta ja 10 kuukautta.

Mittelspitziä kuolinsyitä oli 2013 - 2023 ilmoitettu 746 kpl (cavalierien 1878 kpl). Kuolinsyistä yleisin oli vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 203 kpl. Toiseksi yleisin oli "kuolinsyytä ei ole ilmoitettu", 135 kpl, ja kolmanneksi yleisin kasvainsairaudet, syöpä, 92 kpl. Sydänsairauksia oli ilmoitettu 37 kpl, keskimääräinen elinikä 10 vuotta. Hermostollisia sairauksia oli ilmoitettu 2 kpl, keskimääräinen elinikä 10 vuotta 7 kuukautta.

Nuorimpana mittelspitz kuolee kun "käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseensa" 1 vuoden ja 5 kuukauden iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 14 vuoden ja 2 kuukauden iässä. (Nuorimpana cavalier kuolee pennun synnynnäiseen vikaan tai epämuodostumaan 1 vuoden ja 4 kk iässä, vanhimpana vanhuuteen (luonnollinen tai lopetus) 12 vuoden ja 9 kuukauden iässä.)

- Hermostollinen sairaus
 - Mittelspitz 2 kpl, keskim. elinikä 10 v 7 kk
 - Cavalier 67 kpl, keskim. elinikä 7 v 2 kk
- Sydänsairaus
 - Mittelspitz 37 kpl, keskim. elinikä 10 v
 - Cavalier 486 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Silmänsairaus
 - Mittelspitz 2 kpl, keskim. elinikä 14 v 3 kk
 - Cavalier 4 kpl, keskim. elinikä 7 v 6 kk
- Luusto- ja nivelsairaudet
 - Mittelspitz 30 kpl, keskim. elinikä 8 v 9 kk
 - Cavalier 34 kpl, keskim. elinikä 8 v 4 kk
- Kasvainsairaudet, syöpä
 - Mittelspitz 92 kpl, keskim. elinikä 11 v 7 kk
 - Cavalier 167 kpl, keskim. elinikä 10 v 2 kk
- Vanhuus, luonnollinen tai lopetus
 - Mittelspitz 203 kpl, keskim. elinikä 14 v 2 kk
 - Cavalier 337 kpl, keskim. elinikä 12 v 9 kk